

Навчально-методичний центр цивільного захисту та
безпеки життєдіяльності Вінницької області

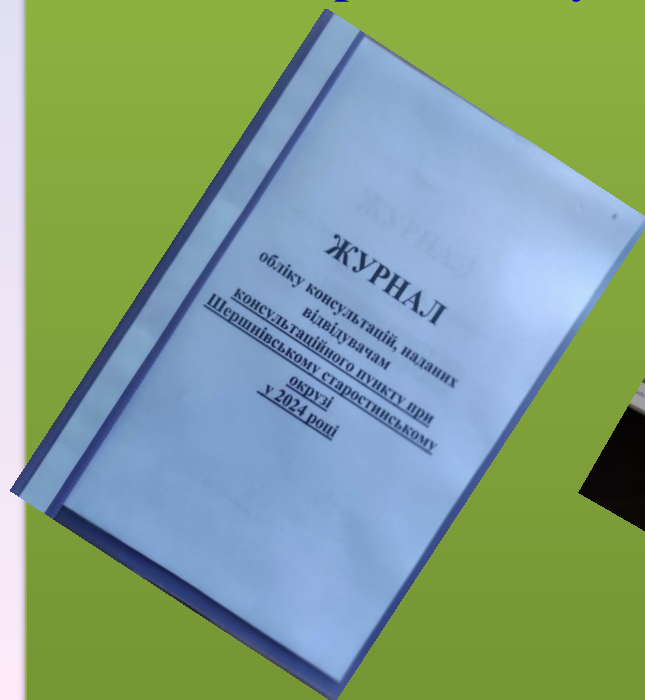
**ПОРЯДОК СТВОРЕННЯ,
ОСНАЩЕННЯ ТА
ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ
КОНСУЛЬТАЦІЙНИХ ПУНКТІВ
ПРИ ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ**

Основою для створення і функціонування консультаційних пунктів є:

- **Кодекс цивільного захисту від 02.10. 2012 року № 5403-VI.**
- **Постанова КМУ від 09.01.2014 року №11 «Положення про єдину державну систему цивільного захисту»**
- **Постанова КМУ від 26 червня 2013 року № 444 «Навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях».**
- **Наказ МНС від 07.06.2011 № 587 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо порядку створення, обладнання та забезпечення функціонування консультаційних пунктів з питань цивільного захисту при житлово-експлуатаційних організаціях та сільських (селищних) радах».**
- **Наказ МВС від 01.08.2024 №540 «Про затвердження Методики створення та функціонування консультаційних пунктів для надання населенню за місцем проживання інформації з питань цивільного захисту».**
- **Протокольне рішення комісії ТЕБ та НС Вінницької області від 22 січня 2022 року №1 (пункт 2, питання 2)**
- **«Про порядок створення та організацію роботи консультаційних пунктів з питань цивільного захисту при ОМС».**

Консультаційні пункти з питань цивільного захисту при міських, селищних ,сільських радах є:

- осередками просвітницько-інформаційної роботи і пропаганди знань серед населення відповідної території з питань захисту та дій у надзвичайних ситуаціях;
- забезпечують органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування виконання завдань з навчання населення не зайнятого у сфері виробництва та обслуговування ;
- захисту та діям в умовах надзвичайних, несприятливих побутових або нестандартних ситуацій.

Консультаційні пункти створюються виконавчими органами сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх створення) рад в адміністративному центрі територіальної громади та в межах утворених старостинських округів, виходячи з розрахунку мінімальних потреб територіальних громад у створенні консультаційних пунктів.

Пропозиції щодо створення консультаційних пунктів подаються керівниками підрозділів (посадовими особами) з питань цивільного захисту органів місцевого самоврядування.

РОЗРАХУНОК

мінімальних потреб територіальних громад у створенні консультаційних пунктів

№ з/п	Назва	Мінімальні вимоги	Орієнтовний розрахунок потреби
1	2	3	4
1	Сільська, селищна територіальна громада	Не менше 1 консультаційного пункту: <ul style="list-style-type: none">➤ у населеному пункті, який є адміністративним центром територіальної громади;➤ у кожному старостинському окрузі громади	1. Один консультаційний пункт на 5 тис. осіб. 2. Відстань між місцями розташування консультаційних пунктів не більше 20 км.
2	Міська територіальна громада	1. У міському населеному пункті до 50 тис. осіб - не менше 1 консультаційного пункту. 2. У міському населеному пункті від 50 тис. до 250 тис. осіб - від 2 до 10 консультаційних пунктів. 3. У міському населеному пункті від 250 тис. до 500 тис. осіб - від 7 до 20 консультаційних пунктів. 4. У міському населеному пункті від 500 тис. до 1 млн осіб - від 13 до 40 консультаційних пунктів. 5. У міському населеному пункті понад 1 млн осіб - від 25 консультаційних пунктів. 6. У кожному старостинському окрузі громади - не менше 1 консультаційного пункту.	Один консультаційний пункт на 25-40 тис. осіб.

Консультаційні пункти можуть розміщуватися у:

- приміщеннях старостатів сільських, селищних, міських рад;
- центрах безпеки;
- територіальних центрах надання адміністративних послуг;
- народних домів;
- будинках просвіти (культури);
- клубів;
- діляниць житлово-експлуатаційних підприємств;
- житлово-управляючих компаній.

КОНСУЛЬТАЦІЙНИЙ
ПУНКТ
З ПИТАНЬ ЦИВІЛЬНОГО
ЗАХИСТУ

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ

- участь у підготовці населення, не зайнятого у сфері виробництва та обслуговування, з питань захисту та дій у надзвичайних ситуаціях;
- сприяння розвитку громадської свідомості щодо особистої та колективної безпеки;
- підвищення рівня морально-психологічного стану громадян в умовах загрози і виникнення надзвичайних ситуацій.

Інформація з питань цивільного захисту доводиться до населення ШЛЯХОМ:

- використання ресурсів мережі Інтернет (офіційні вебсайти органів місцевого самоврядування, групи та сторінки в соціальних мережах та месенджерах), технічних засобів оповіщення, СМС-повідомлень та інших засобів передавання (відображення) інформації до населення конкретних повідомлень про методи та способи дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій та їх участі в заходах цивільного захисту;
- проведення консультацій та надання роз'яснень з питань захисту від надзвичайних ситуацій у телефонному режимі, через мережу Інтернет, під час особистого прийому особами, відповідальними за організацію роботи консультаційних пунктів, та відповідальними особами із числа посадових осіб місцевого самоврядування, а також на добровільній основі іншими особами, які володіють відповідними знаннями та навичками;
- розповсюдження друкованої продукції, у тому числі навчальної, довідкової, інформаційної про надзвичайні ситуації, у зоні яких або в зоні можливого ураження від яких може опинитися місце проживання громадян, а також про способи захисту від впливу небезпечних факторів, викликаних такими ситуаціями;
- створення умов для оволодіння та практичного відпрацювання навичок щодо користування засобами колективного та індивідуального захисту і надання допомоги постраждалим;
- організації та проведення заходів, спрямованих на розвиток громадської свідомості щодо особистої та колективної безпеки, залучення громадян до інформаційно-просвітницьких заходів з питань цивільного захисту, що проводяться за місцем проживання;
- участі у реалізації навчальних тренінгів на базі відкритих громадських просторів, створених місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

У період дії воєнного стану консультаційними пунктами виконуються завдання щодо поширення необхідних знань і навичок з питань забезпечення необхідного рівня захисту населення під час дії воєнного стану, реагування на надзвичайні ситуації та ліквідації їх наслідків, які можуть виникнути в районах бойових дій, у тому числі в умовах радіаційного, хімічного забруднення та біологічного зараження.

Основними організаційно – розпорядчими документами є:

- витяг з розпорядження міського, селищного, сільського голови (голови райдержадміністрації) про створення консультаційних пунктів на території району, міста, селища, села,;
- наказ керівника сільської, селищної, міської ради, при якій створено пункт, про його створення та організацію роботи;
- положення про консультаційний пункт;
- план роботи пункту на рік;
- графік надання консультацій з питань цивільного захисту працівниками консультаційного пункту;
- журнал обліку консультацій.

- **Спеціально призначена посадова особа з питань цивільного захисту, яка відповідає за роботу консультаційного пункту:**
 - планує заходи, які проводяться пунктом;
 - своєчасно оновлює наочну інформацію;
 - організує роботу консультантів з числа активістів цивільного захисту;
 - відповідає за стан навчально-матеріальної бази пункту.
- **Вона зобов'язана:**
 - розробляти та вести плануючі, облікові та звітні документи;
 - організовувати проведення консультацій з питань захисту та дій в умовах надзвичайних ситуацій за порядком та в обсязі, установленому наказом начальника цивільного захисту;
 - проводити інструктажі консультантів;
 - забезпечувати необхідною літературою та приладами мешканців, які побажали самостійно вивчати питання щодо їх захисту та правильних дій в умовах надзвичайних ситуацій;
 - вести облік заходів, проведених з навчання непрацюючого населення в закріпленому за пунктом районі;
 - складати звіти про виконання плану роботи пункту і представляти їх керівнику;
 - складати заявки на придбання навчального приладдя, технічних засобів навчання, літератури, вести їх облік, зберігання та своєчасне списання;
 - стежити за станом та порядком у приміщеннях, які використовуються для забезпечення просвітницько-інформаційної та консультаційної роботи;
 - брати участь у заходах з пропаганди знань серед населення з питань захисту та дій у надзвичайних ситуацій;
 - підтримувати постійну взаємодію з питань навчання населення з органами управління з питань ЦЗ.

Консультант консультаційного пункту

- **Консультант у своїй роботі підпорядковується спеціально призначеній посадовій особі з питань цивільного захисту, яка відповідає за роботу консультаційного пункту та:**
- **відповідає за якісне проведення просвітницько-інформаційної роботи населенням (бесід, лекцій, вечорів питань, доповідей, показів відеофільмів щодо питань захисту і дій у надзвичайних ситуаціях за місце розташування пункту;**
- **проводить індивідуальні і групові консультації з населенням згідно затвердженим графіком та рекомендованою тематикою;**
- **розповсюджує та доводить до населення пам'ятки, листівки посібники, буклеті, друковані матеріали ЗМІ, абетки безпеки ДСНС України, територіального органу ДСНС в області, районі, місті, департаменту ЦЗ облдержадміністрації, відділів ЦЗ міст, районів, НМЦ ЦЗ та БЖД Вінницької області;**
- **доводить до населення строки трансляції радіо-телепередач центральних та місцевих ЗМІ з питань правильних дій населення в екстремальних умовах надзвичайних ситуацій мирного часу та безпеки життєдіяльності населення;**
- **організує самостійне вивчення правил поведінки та дій населення і умов надзвичайних ситуацій;**
- **забезпечує участь населення у проведенні представницьких заходів територіального органу ДСНС області, району, міста, департаменту ЦЗ облдержадміністрації, відділів ЦЗ міст, районів, НМЦ ЦЗ та БЖД Вінницької області: професійних свят, "Місячників цивільного захисту", "Днів цивільного захисту" в навчальних закладах, змагань, оглядів-конкурсів, навчально-тренувальних занять на потенційно небезпечних об'єктах, тощо;**
- **забезпечує участь населення у проведенні навчань і тренувань з питань цивільного захисту щодо дій у надзвичайних ситуаціях;**
- **веде журнал персонального обліку осіб (слухачів) присутніх на консультаційному пункті та наданих консультацій;**
- **дбає про вдосконалення, збереження та ефективне використання навчальної матеріально-технічної бази консультаційного пункту, її готовності до подальшої роботи;**
- **Консультанти у своїй роботі підпорядковуються призначеній особі з питань цивільного захисту, яка відповідає за роботу консультаційного пункту та працює у режимі нормального робочого часу і несе відповідальність за дисципліну праці згідно з трудовим законодавством.**

**ЗРАЗКИ ДОКУМЕНТІВ, ЯКІ
РОЗРОБЛЯЮТЬСЯ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ
РОБОТИ КОНСУЛЬТАЦІЙНОГО
ПУНКТУ**

Голови територіальної громади

Від " _____ " _____ 20__ року № _____

Про створення та організацію роботи консультативного пункту

з питань цивільного захисту при _____ міській, селищній, сільській раді

Відповідно до Кодексу цивільного захисту України, Постанови КМУ від 26.06.2013 року №444. Примірного положення про консультативні пункти з питань цивільного захисту при органах місцевого самоврядування, затвердженого засіданням комісії ТЕБ та НС Вінницької ОДА від " _____ " _____ 20__ р. № _____ на виконання рішення голови РДА від " _____ " _____ 20__ р. № _____ та з метою забезпечення якісного проведення просвітницько-інформаційної роботи і пропаганди знань серед населення, яке не зайняте у сфері виробництва та обслуговування з питань захисту та дій у надзвичайних ситуаціях,

НАКАЗУЮ

1. У термін до " _____ " _____ 20__ р. у приміщенні сільської (селищної) ради створити консультативний пункт з питань цивільного захисту.
2. Матеріально-фінансове забезпечення щодо обладнання консультативного пункту покласти на головного бухгалтера _____.
3. До " _____ " _____ 20__ р. _____ (уповноваженій особі з питань цивільного захисту) розробити та затвердити Положення про консультативний пункт _____ сільської (селищної) ради відповідно до вимог Примірного положення про консультативні пункти з питань цивільного захисту при ОМС.
4. До " _____ " _____ 20__ р. обладнати приміщення консультативного пункту наочною інформацією, забезпечити технічними засобами навчання, зразками навчального майна (навчальні та наочні приладдя, медичне майно, засобами індивідуального захисту), навчальною літературою та організувати його роботу згідно з нормативними документами. Просвітницько-інформаційну роботу здійснювати через розповсюдження серед населення рекомендацій, буклетів, пам'яток тощо.
 - 4.1. До " _____ " _____ 20__ р. спільно з відділом ЦЗ _____ району узгодити питання організації заходів з пропаганди знань цивільного захисту серед населення, порядок, форму та терміни подання звітності про роботу пункту. Відпрацювати тематику консультацій та подати на затвердження.
 - 4.2. Для забезпечення роботи консультативного пункту _____ сільської (селищної) ради призначити консультантів з числа активістів цивільного захисту:
 1. _____.
 2. _____.
 3. _____.
 4. _____.
4. Спланувати роботу консультативного пункту, оформити відповідну документацію (план роботи пункту на рік, розпорядок дня та графік чергування з надання консультацій населенню щодо дій у надзвичайних ситуацій, список та посадові інструкції працівників пункту, журнал обліку наданих консультацій тощо) відповідно до додатків. Встановити час проведення консультацій: щомісяця по п'ятницях першого і третього тижня з __.00 до __.00.
5. Контроль за роботою консультативного пункту покласти на уповноважену особу сільської (селищної) ради з питань цивільного захисту.
6. Наказ довести до всіх працівників сільської (селищної) ради, а консультантам - під розпис.
7. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Сільський (селищний) голова

ПОГОДЖЕНО
Начальник відділу з питань НС _____
міської ради

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова ТГ _____
№ _____

" ___ " _____ 20__ р.

" ___ " _____ 20__ р.

П Л А Н
роботи консультативного пункту з питань цивільного захисту при _____ № _____ на 20__ рік

№ з/п	Заходи, що плануються	Дата	Виконавці	Відмітка про виконання
1 1.1. 1.2.	<u>ПРОВЕДЕННЯ КОНСУЛЬТАЦІЙ З ТЕМИ:</u> "Дії населення за попереджувальним сигналом ЦО "Увага всім!" _____ _____	20.01	Відповідальний за роботу пункту _____ Консультант _____ г.ф. _____	
2 2.1. 2.2.	<u>ПРОСВІТНИЦЬКО-ІНФОРМАЦІЙНА РОБОТА</u> Вирішення питання з керівництвом міських курсів цивільної оборони щодо спільного розроблення тематики пам'яток з питань поведінки населення в умовах; Розповсюдження пам'яток серед мешканців будинків (через консьєржів тощо); Доведення до мешканців будинків №№ _____ інформації про проведення ...	До 25.01 Січень- лютий до 15.03	Відповідальний за роботу пункту _____ _____	
3 3.1. 3.2.	<u>ПРОПАГАНДА ЗНАНЬ З ПИТАНЬ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ</u> Доведення до мешканців будинків №№ _____ інформації про дії рятувальних служб міста при _____ _____	Березень	Консультант г.ф. _____	
4. 4.1 4.2	<u>СТВОРЕННЯ ТА УДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАЛЬНО-МАТЕРІАЛЬНОЇ БАЗИ ПУНКТУ</u> Розроблення змісту та виготовлення стенду _____	До 25.01	Відповідальний за роботу пункту	

СПИСОК
працівників консультаційного пункту з питань цивільного захисту
при _____

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Рік народження	Штатна посада (для керівника пункту) або фахівець у галузі (для активу)	Домашня адреса, телефони	Примітка
1. Посадова особа , яка відповідає за роботу пункту					
1					
2. Консультанти, фахівці у відповідній галузі знань (на громадських засадах)					
1					
2					
3					

Відповідальний за роботу консультаційного пункту

підпис (ініціали, прізвище)

Г Р А Ф І К

надання консультацій з питань цивільного захисту працівниками

консультаційного пункту при

№ на 20_р.

№ з/п	Посада, фахівець, прізвище, ім'я, по батькові	Дата проведення консультації										
1	Посадова особа, яка відповідає за роботу пункту											
2	Фахівці запрошені для надання консультацій											
2.1.												
2.2.												
3	Консультанти, фахівці (на громадських засадах)											
3.1.												
3.2.												
3.3.												

Примітка: 1. Консультації проводяться з 9:00 до 18:00 у заплановані у графіку числа місяця.

2. У числа, в які роботу консультантів у приміщенні пункту графіком не передбачено, консультацію з питань цивільного захисту та безпеки життєдіяльності можна отримати у фахівців з відповідних галузей знань за телефонами, наведеними у списку працівників консультаційного пункту.

Відповідальний за роботу
консультаційного пункту

підпис

(ініціали, прізвище)

Ж У Р Н А Л
обліку консультацій, наданих відвідувачам
консультаційного пункту при _____ у 20 ____ році

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові працівника, який надавав консультацію	Дата проведення консультації	Кому надана консультація	Тема консультації	Підпис працівника, який надавав консультацію

Примітка: 1. Журнал обліку консультацій заводиться перед початком кожного навчального року у системі цивільного захисту України та заповнюється особою, яка відповідає за роботу пункту.

Відповідальний за роботу консультаційного пункту
(прізвище)

підпис

(ініціали,

Тематика

для самостійного навчання населення з питань цивільного захисту на консультаційному пункті сільської (селищної) ради на 20 рік

1. Права та обов'язки громадян у сфері цивільного захисту.
2. Основні поняття про надзвичайні ситуації, оповіщення про надзвичайні ситуації. Дії по попереджувальному сигналу “Увага всім!”.
3. Основи організації життєзабезпечення населення у зонах надзвичайних ситуацій та тимчасового відселення.
4. Правила поведінки та дії під час землетрусів, затоплень, ураганів, лісових пожеж, снігових заносів та ожеледиці.
5. Джерела радіації. Основні норми поведінки та дії при радіаційних аваріях і радіаційному забрудненні місцевості. Режими радіаційного захисту.
6. Рекомендації з гігієни харчування, профілактичних заходів на територіях з підвищеним рівнем радіації.
7. Небезпечні хімічні речовини, що використовуються у промисловості. Дії при аваріях з викидом небезпечних хімічних речовин.
8. Отрутохімікати, що застосовуються у сільському господарстві. Безпечні умови праці при роботі з ними. Профілактика отруєнь недоброякісними харчовими продуктами та грибами.
9. Інфекційні захворювання. Характеристика деяких збудників. Правила поведінки при здійсненні ізоляційно-обмежувальних заходів.
10. Засоби колективного захисту. Підвищення захисних властивостей житла.
11. Промислові та підручні засоби захисту органів дихання та шкіри. Медичні засоби індивідуального захисту, правила їх використання.
12. Обов'язки дорослих щодо безпеки та захисту дітей. Виховання у дітей навичок поведінки в екстремальних ситуаціях. Засоби індивідуального захисту дітей.
13. Захист продуктів харчування, фуражу, води від зараження радіоактивними, отруйними речовинами та бактеріальними засобами.
14. Організація захисту сільськогосподарських тварин і рослин від зараження. Обсервація та карантин.
15. Евакуація. Порядок проведення евакуації. Обов'язкова, загальна та часткова, тимчасова або безповоротна евакуація.
16. Основні причини загибелі постраждалих та типові помилки при наданні першої допомоги. Екстрена допомога при електротравмах, утопленні, небезпечної для життя кровотечі, переломах кісток, травматичного або опікового шоку. Основи догляду за хворими.
17. Пожежо- та вибухонебезпечні предмети у побуті. Рекомендації щодо профілактики та дій при виникненні пожеж. Правила поведінки при виявленні вибухонебезпечних предметів.
18. Морально-психологічна підготовка населення до дій у надзвичайних ситуаціях.

***Навчальну матеріально-технічну базу
консультаційного пункту складають:***

- **Інформаційно-довідковий куточок з питань цивільного захисту;**
- **Навчально-наочні посібники (плакати, стенди)
Спеціальна навчальна література;**
- **Технічні засоби навчання;**
- **Навчальне майно.**

**Зразок
інформаційно-довідкового
куточка цивільного захисту**

На карті, схемі, плані території має бути вказано: місця найбільш імовірного виникнення НС, розміри й межі потенційно небезпечних зон, ймовірні зовнішні загрози техногенного та природного характеру, наслідки яких можуть негативно впливати на життєдіяльність певної території, місця розташування захисних споруд і місць укриття та маршрути висування до них, маршрути виведення людей з небезпечної зони або евакуації;

Умовні позначення:

- зона можливого поширення зараженого повітря	- Район збору №1	- зони можливого підтоплення	- цех №15 Укртелеком	- евакокомісія	- збірні евакопункти
- хімічно-небезпечний об'єкт (КГ ВКГ Фастів "Водоканал")	- район збору евакуйованих	- сховище	- ТПВ - міське сміттєзвалище ТПВ "Фастівського ККП"	- АЗС ПП "Вирії"	- сирена С-40
- місце масового відпочинку	- Район збору №2	- ПРУ	- ГП - газонаповн. пункт	- АЗС ТОВ "Нафтобаза" "ДП" Інвестфаст"	- АЗС ТОВ "Нафтопродукт"
- школи, дитячі заклади	- Район збору №3		- ТПВ		

Стисла загальна демографічна географічна, кліматична та техногенна характеристика міста. Техногенні та природні небезпеки які формуються територією, або мають вплив на нею із зовні. Інформація про основні властивості ймовірних небезпечних факторів.

ІНФОРМАЦІЯ

ФАСТІВ - місто обласного підпорядкування, адміністративний центр Фастівського району та багатогалузевий промисловий центр. Місто розташоване за 68 км на південний захід від столиці України м. Київ на берегах річки Унава. Загальна площа міста Фастова - 4 315 га. В місті проживає майже 50 тис. чоловік.

МОЖЛИВІ НЕБЕЗПЕКИ

Хімічна небезпека - визначається наявністю в районі одного хімічно-небезпечного об'єкту – КГ ВКГ Фастів „Водоканал“ (використовується хлор у кількості 1т.). Можлива зона хімічного зараження складає 0,001 тис.км².

Пожежовибухонебезпека - визначається наявністю:

- 10 промислових підприємств із пожежовибухонебезпечними технологіями. В основному це підприємства паливного, енергетичного комплексу району;
- 22 житлових багатоповерхових будинків, що обладнані постачанням природним і зрідженим газом.

НЕБЕЗПЕКИ ПРИРОДНОГО ХАРАКТЕРУ

Геологічні: - зсуви; - осідання (провали) земної кори.

Метеорологічні: - сильні вітри (шквали), що супроводжуються сильним дощем із крупним градом та сильними пиловими бурями;

- сильні дощі (більш 100 мм) - спостерігаються 1 раз у 3 роки, носять локальний характер і викликаються виходом на територію району південних циклонів;
- вітер із швидкістю 25 км/с і більше - на території району спостерігається 1 раз у 3 роки, його тривалість може досягти до 2-х діб, сильні вітри викликають на території району сильні курні бурі, стихійні курні бурі (відзначаються 1 раз у 3-5 років). Фастівський район відноситься до районів, небезпечних у зимовий період - по сильній ожеледці, інколи сильному снігопаду і сніговим заметам;

Інші: циклони, весняні і дощові паводки. Весняний паводок призводить до підняття води на 0,5-1,5 м у ріках басейну ріки Унава і річки Кам'янка. Частіше проходження екстремального рівня 10-20 діб. Загальна площа можливого підтоплення складає 0,5 км² із населенням 0,7 тис. чоловік.

Пожежі в природних екосистемах: лісові і польові пожежі. Площа лісового фонду в районі складає 61,3 тис.га.

ХЛОР. Газ. Жовто-зеленого кольору з різким, подразнювальним запахом. Розчинний у воді. Негорючий. Можливий смертельний наслідок (від набряку легень). Небезпечний при: - вдихання; - попаданні на шкіру; - попаданні в очі.

Засоби індивідуального захисту. Для хімізв'язки та керівника робіт - ПДУ-3 (протязом 20 хвилин). Для аварійних бригад - ізолюваний протигаз ІП-4М або УІП-12 і спеодяг.

Заходи першої допомоги. Викликати швидку медичну допомогу. Особи, які надають першу допомогу, повинні використовувати індивідуальні засоби органів дихання шкіри. Потерпілим - свіже повітря, спокій, тепло, чистий одяг. Очі і шкіру промити водою не менше 15 хвилин. При попаданні всередину - дати пити ковтками олію.

ДІЇ У ВИПАДКУ РАПТОВОГО ВИНИКНЕННЯ ХІМІЧНОЇ НЕБЕЗПЕКИ:

- уникайте паніки; надягніть засоби індивідуального захисту органів дихання, найпростіші засоби захисту шкіри;
- **НЕ ПІДАРАЙТЕСЯ!** НЕ ІГНОРУЙТЕ Зону хімічного забруднення; візьміть із собою необхідні речі та документи; виходьте із зони зараження у бік перпендикулярній напрямку вітру та обходьте тунелі, яри, дощини, у яких можуть накопичуватись отруйні речовини;
- перед виходом з будинку вимкніть джерела електро-, водо- і газопостачання.

При підозрі на ураження: уникайте фізичних навантажень; пийте велику кількість рідини (чай, молоко, сік, вода); зверніться до медичного закладу.

Якщо засобів індивідуального захисту немає і вийти із району аварії неможливо, заглибайтесь у будинок (приміщення), щільно закрийте вікна та двері, заклейте щілини, вентиляційні отвори тащо, вимкніть джерела електро-, водо- і газопостачання та заглибайте вогонь у печак; чекайте повідомлень органів влади з питання надзвичайних ситуацій.

ПРОПАН. Газ. Безбарвний. Характерний запах. Не розчинний у воді. Важчий за повітря. Накопичується в низьких ділянках поверхні, підвалах, тунелях. Горючий. З повітрям утворює вибухову суміш. Балони (ємності) можуть вибухати при нагріванні. У великих концентраціях небезпечні при: - вдиханні; - попаданні на шкіру; - попаданні в очі. При пожежі в в'бухах можливі опіки і травми.

МЕТАН. Газ. Безбарвний. Не розчинний у воді. Легший за повітря. Горючий. Займається від іскор і полум'я. З повітрям може утворювати вибухонебезпечні суміші.

Засоби індивідуального захисту. Для хімізв'язки та керівника робіт - ПДУ-3 (протязом 20 хвилин). Для аварійних бригад - ізолюваний протигаз ІП-4М або УІП-12 і спеодяг.

Заходи першої допомоги. Викликати швидку медичну допомогу. Потерпілим - свіже повітря, спокій, тепло чистий одяг. Очі і шкіру промити водою.

ДІЇ, ЯКЩО ВИ ВІДЧУЛИ ЗАПАХ ГАЗУ В ПРИМІЩЕННІ:

- негайно перекрийте вентиль на газових приладах і крани подачі газу перед ними;
- відчиніть вікна та двері, провітріть приміщення;
- повідомте і вкажіть людей із загрозливих та суєвітих приміщень;
- викличете аварійну службу газу за телефоном 104

ДІЇ У ВИПАДКУ ОТРИМАННЯ МОВНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ШТОРМОВЕ ПОПЕРЕДЖЕННЯ (СИЛЬНОГО ВІТРУ, ШКАЛУ):

- уважно слухайте інформацію про обстановку та рекомендації про порядок дій;
- підготуйтеся до відключення електромережі, закрийте газові крани, поглибайте вогонь в трубах;
- приберіть майно з діючої та балкони у будинку (підвал), обрізайте суші дерева, що можуть завдати шкоди вашому життю;
- встаньте на підлогу рівно, аби уникнути травм;
- щільно закрийте двері, горючі лючки та вентиляційні отвори;
- перевертайте біля стіну кабельні та інші побутові пристрої;
- від час грози не намагайтесь перейти в іншу будівлю - це небезпечно;
- худобу поставте у ківші, двері та ворота міцно зачиніть;
- коли опинитесь на вулиці тримайтесь подалі від будинків, стовпів електромереж, високих парканів.

ДІЇ У ЗОНІ РАПТОВОГО ЗАПОЛНЕННЯ ПІД ЧАС ПОВЕНІ, ПАВІДКА:

- зберігайте спокій, уникайте паніки, допоможіть дітям та людям похилого віку;
- не намагайтесь негайно вийти з приміщення;
- перед виходом з будинку вимкніть електро- та газопостачання, заглибайте вогонь в трубах;
- заглибайте вікна та двері;
- відчиніть хвірт - дайте худобі можливість ругнутися самостійно;
- коли немає можливості вийти з приміщення, відійдіть на горілку, зерно чи інше підвищення, заглибайте там до прибуття допомоги та сигналізуйте рятівникам, щоб вони мали змогу вас знайти;
- вкриттями у м'яку землю, себе важкий одяг і кутки, відкачайте небезпечні предмети, якими можна скористатися до одержання допомоги.

Негативний вплив небезпечних факторів притаманних території техногенного та природного характеру, на людину і заходи першої допомоги в разі контакту з ними, рекомендації щодо застосування наявних засобів захисту.

Способи оперативного доведення інформації до відома категорії населення, на яку спрямовується тематика, про виникнення або загрозу виникнення НС, а також способи реагування на них та вжиття заходів із забезпечення безпеки

ЯКЩО ВИ ПОЧУЛИ СИГНАЛ ОПОВІЩЕННЯ ОРГАНІВ ЦИВІЛЬНОЇ ОБОРОНИ "УВАГА ВСІМ", ПРОСЛУХАЛИ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ДІЙ У ВИПАДКУ ВИНИКНЕННЯ НАДЗВИЧАЙНОЇ СИТУАЦІЇ ТА ВИКОНАЛИ ЇХ, ТО У ВАС Є РЕАЛЬНИЙ ШАНС ВРЯТУВАТИСЬ!

ПОЧУВШИ ЗВУКИ СИРЕНИ НЕОБХІДНО:

"УВАГА ВСІМ"

- увімкнути телевизор, радіоприймач, репродуктор радіотрансляцій;
- уважно вислухати термінове повідомлення про стан, що склався, порядок дій та виконати отримані рекомендації;
- не вимикати прилади теле-, радіозв'язку на протязі всього терміну ліквідації аварії, катастрофи чи стихійного лиха.

ДЛЯ ЗВЕРНЕННЯ УВАГИ ГРОМАДЯН ВМИКАЮТЬСЯ СИРЕНИ, ГУДКИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ, ІНШІ СИГНАЛЬНІ ЗАСОБИ, ЩО СВІДЧИТЬ ПРО ПОДАННЯ СИГНАЛУ "УВАГА ВСІМ".

БУДЬТЕ УВАЖНІ!

ВИКОНУЙТЕ
ВКАЗІВКИ
ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ
З ПИТАНЬ
НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ТА ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
НАСЕЛЕННЯ.

Згідно Розпорядження №324 виконавчого комітету Фастівської міської ради від 10.10.2006 року "Про пункти видачі засобів індивідуального захисту органів дихання непрацюючому населенню міста Фастова", пункти видачі ЗІЗ непрацюючому населенню міста створені на базі приміщень комітетів самоорганізації населення 6 мікрорайонів. Завантажувально-розвантажувальні команди для перевезення ЗІЗ до пунктів видачі створені на базі ВАТ "Фастів-Авто" (Заріччя, Казнівка, Завокзалля, Сингурівка, Потіївка, Центр - на базі ЗОШ №1.)

ДО КОГО ЗВЕРНУТИСЯ У ВИПАДКУ ВИНИКНЕННЯ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ АБО ПРИ ЗАГРОЗІ ЇХ ВИНИКНЕННЯ

ТЕЛЕФОНИ КЕРІВНОГО СКЛАДУ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

посада у системі цивільного захисту	прізвище, ім'я та по батькові	робочий телефон
Начальник цивільного захисту (ЦО) міста	<i>Піньковий Олександр Миколайович</i>	6-02-16
Голова комісії з питань ТЕБ та НС	<i>Цвібель Олексій Йосипович</i>	6-31-01
Начальник відділу з питань НС, ЦЗН та екології	<i>Долгий Сергій Олександрович</i>	6-21-34
Начальник Фастівського РВ ГУ МНС України в Київській області	<i>Хіверенко Сергій Євгенович</i>	6-24-80
<i>Служби цивільного захисту (ЦО)</i>		
Охорони громадського порядку	<i>Пурдик Ігор Станіславович</i>	6-23-66; 5-13-41
Оповіщення і зв'язку	<i>Бабич Вадим Іванович</i>	6-13-55; 5-13-70
Медична допомога	<i>Чигирин Валентин Іванович</i>	6-21-38; 5-45-08
Пожежна аварійно-рятувальна	<i>Хіверенко Сергій Євгенович</i>	6-24-80
Противідемічного і санітарно-гігієнічного забезпечення заходів ЦЗ (ЦО)	<i>Ткаченко Віра Іванівна</i>	6-23-00
<i>Міські служби цивільного захисту (ЦО)</i>		
Захисних споруд	<i>Савочка Микола Миколайович</i>	6-35-58
Автотранспортна	<i>Павленко Микола Федорович</i>	6-76-24
Комунально-технічна	<i>Юшков Дмитро Миколайович</i>	5-15-41
Торгівлі і харчування	<i>Савенко Олена Володимирівна</i>	6-09-20; 6-47-58

**ТЕЛЕФОНИ
ЧЕРГОВИХ
СЛУЖБ**

БУДЬТЕ УВАЖНІ!

**ТОЧНО ВИКОНУЙТЕ ВКАЗІВКИ ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ
З ПИТАНЬ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ ТА ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ**

Пам'ятка щодо порядку зв'язку з екстреними службами допомоги та комунальними аварійними службами

Додаткові тематичні розділи :

- ❖ дії персоналу, у складі формувань при отриманні сигналу про аварію;
- ❖ рекомендації (для сільської місцевості) щодо захисту сільськогосподарських тварин, рослин і продуктів виробництва, фуражу і води;
- ❖ розклад занять (консультацій) за програмами підготовки до дій у НС, та графік проведення об'єктових навчань, тренувань з цивільного захисту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Т.в.о. начальника Інституту державного управління у сфері цивільного захисту
полковник служби цивільного захисту

Писот

О.В. Бикова

« 05 » 10 2010 р.

РОЗКЛАД ЗАНЯТЬ

з груповою методикою навчально-методичних центрів цивільного захисту та безпеки життєдіяльності у м. Полтава з 11 по 15.10.2010 року.

КЕРІВНИК ГРУПИ: викладач (методи навчання) Парталик С.А.

ПАРІ ГОДИНИ	ТЕМА ЗАНЯТЬ	ВИД ЗАНЯТЬ	МІСЦЕ ПРОВЕДЕННЯ	ВИКЛАДАЧ
ПОНЕДІЛОК 11.10.2010				
1 9.00 - 10.20	Навчальний модуль 1.1. "Теорія та методологія освіти" Алгоритм, теорія і практика навчання дорослих (основні поняття).	лекція	Ауд. НМЦ	Іванюк А.В.
2,3 10.30 - 13.30	Навчальний модуль 3.2. "Організаційно-педагогічні засади діяльності методистів, заступників (заступників завідувачів) місцевих курсів, НКЦП" 3.2.3. Теорія і методологія освіти. Паралельні педагогічні досвід. Паралельні досвід, узагальнення та впровадження у діяльність процесу.	тематична дискусія	Ауд. НМЦ	Іванюк А.В.
4 14.00 - 15.20	Навчальний модуль 3.2. "Організаційно-педагогічні засади діяльності методистів, заступників (заступників завідувачів) місцевих курсів, НКЦП" 3.2.3. Організація і впровадження «Ефективного заходу» у професійно-тематичних навчальних заходах і шкільних та «Гарна безпека дитини» у ДНЗ.	тематична дискусія	Ауд. НМЦ	Іванюк А.В.
15.30-16.10	Консультація. Самостійна робота.		Ауд. НМЦ	Іванюк А.В.
ВІВТОРОК 12.10.2010				
1,2 9.00 - 11.50	Навчальний модуль 3.1. "Організаційно-педагогічні засади діяльності методистів, заступників (заступників завідувачів) місцевих курсів, НКЦП" 3.1.2. Засади навчання, що застосовуються у навчальному процесі навчально-методичного центру ЦЗ та БЗЖ.	практичне заняття	Ауд. НМЦ	Іванюк А.В. Овсієнко С.І.
3,4 12.10 - 15.20	Навчальний модуль 3.2. "Організаційно-педагогічні засади діяльності методистів, заступників (заступників завідувачів) місцевих курсів, НКЦП" 3.2.1. Організація і впровадження «Ефективного заходу» у професійно-тематичних навчальних заходах і шкільних та «Гарна безпека дитини» у ДНЗ.	практичне заняття	ЖШ та ДНЗ М.Полтава	Іванюк А.В. Овсієнко С.І.
15.30-16.10	Консультація. Самостійна робота.		Ауд. НМЦ	Іванюк А.В.
СЕРЕДА 13.10.2010				
1 9.00 - 10.20	Навчальний модуль 1.1. "Теорія та методологія освіти" 1.1.2. Функціональні навчання як форма підвищення кваліфікації у сфері цивільного захисту. Методика служби НМЦ. В складній, зміст, форми та алгоритм роботи.	практичне заняття	Ауд. НМЦ	Овсієнко С.І. Парталик С.А.
2 10.30 - 11.50	Навчальний модуль 2.3. "Навчально-організаційні засади цивільного захисту" 2.3.2. Модульний характер структуривання змісту навчальних програм на підставі змішаних тематичних освітніх дорослих.	семинарське заняття	Ауд. НМЦ	Овсієнко С.І. Парталик С.А.
3,4 12.10 - 15.20	Навчальний модуль 2.3. "Навчально-організаційні засади цивільного захисту" 2.3.3. Методика розроблення тематичних карток з визначення робіт за розподілом спеціальностей в СС ЦЗ.	практичне заняття	Комп'ютерний каб.	Овсієнко С.І. Парталик С.А.
15.30-16.10	Консультація. Самостійна робота.		Ауд. НМЦ	Овсієнко С.І.
ЧЕТВЕР 14.10.2010				
1,2 9.00 - 11.50	Модуль 2.3. "Навчально-організаційні засади цивільного захисту". 2.3.1. Особливості організації та здійснення заходів з навчання населення дітями з НС, територіальної та пожежної безпеки.	семинарське заняття	Ауд. НМЦ	Овсієнко С.І. Парталик С.А.
4 14.00-15.20	Заняття інваріаційного характеру (акція)		Ауд. НМЦ	Парталик С.А. Терещенко С.І.

Начальник Центру координації діяльності навчально-методичних центрів цивільного захисту та безпеки життєдіяльності, курсів цивільної оборони відповідних служб цивільного захисту

А.В. Герасименко

А.В. Герасименко

НЕБЕЗПЕКА НА ВОДІ

Заходи безпеки при купанні:

▶ купання дітей повинно проходити під наглядом старших. Не лишайте у воді малюк аде на хвилину.

▶ не входите у воду в стані алкогольного сп'яніння

▶ купатися необхідно тільки у спеціально обладнаних місцях

▶ не допускати грубих ігор на воді: підпливати під тих, хто купається, хапати їх за ноги, "топтити", подавати помилкові сигнали про допомогу

▶ дуже обережно плавати на надувних матрацах, автомобільних камерах і надувних іграшках

▶ не запливати за обмежувальні знаки. Не треба відпливати далеко від берега або перепливати водойми на суперечку

▶ не наближайтесь до близько пропливаючих суден, човнів і катерів

НЕБЕЗПЕКА У ЛІСІ

ЇСТИВНІ ГРИБИ

ОТРУЙНІ ГРИБИ

ОТРУЙНІ ЯГОДИ

ПЕРШІ ОЗНАКИ ОТРУЄННЯ

Через 8-10 годин після вживання грибів виникає біль у животі, нудота, що переходить у блювання. В тяжких випадках на другий день спостерігається порушення функцій печінки (з'являються ознаки жовтяниці); порушується кровообіг; утруднюється дихання; уражаються нерви.

НЕВІДКЛАДНА ДОПОМОГА ПРИ ОТРУЄННІ ГРИБАМИ

1. Не гавоч часу, викликати лікаря.
2. Хворого покласти на лікко.
3. До ніг і живота покласти грілку.
4. Давати невеликими порціями холодну підсолену воду.
5. Мішій чай або кава, молоко.
5. Не можна давати мішій напої.

ОТРУЙНІ ЗМІЇ, П'ЯВКИ, КЛІЩІ

ОЗНАКИ ОТРУЄННЯ

Місце укусу болить; з'являється набряк, пухирці, наболоні різного, можливої крововивільни; з'являється наморочення, слабкість, нудота, запам'ятовується серцевий ритм, падає артеріальний тиск, зростає нервово-м'язовий розлад, настає зупинка дихання.

НЕВІДКЛАДНА ДОПОМОГА ПРИ УКУСАХ

1. Виштовпачи отруту з рани (при пошкодженні слизової оболонки або кровоточі асен цього робити не можна).
2. При можливості промити рану.
3. Накласти дратувальне місце укусу.
4. Обмежити фізичні рухальні.
5. Не давати препаратів, що підвищують тиск, алкоголь.
6. Доставити постраждалого як можна швидше до лікарні.

**Стенди, плакати з
питань цивільного
захисту, безпеки
життєдіяльності та
охорони праці**

ЗНАЙ, ВИВЧАЙ, ДОТРИМУЙСЯ

101 ПОЖЕЖНА БЕЗПЕКА

Не залишай праску увімкненою Не використовуй саморобні та несправні грівачі З плитою треба бути обережним

Бережи природу від вогню Петарди - небезпечні іграшки Не грайся із сірниками

Засоби пожежогасіння:

- Вода
- Пісок
- Земля
- Сніг
- Вогнегасники
- Брезентові покривала

Правила поведінки при пожежі:

- подзвонити до служби 101;
- повідомити адресу, свій телефон, прізвище, ім'я та по-батькові;
- вікна не відкривати;
- негайно вийти з приміщення, покликати дорослих;
- під час пожежі заборонено пересуватися ліфтами;
- використати мокру пов'язку, щоб уберегти органи дихання.

БЕЗПЕКА РУХУ

Правил переходу дотримуйтесь, діти, буде безпечно вам містом ходити

РЕГУЛЬОВАНИЙ СІПОВОМОР ПОШКОДНИЙ ПЕРЕХІД

НЕРЕГУЛЬОВАНИЙ ПОШКОДНИЙ ПЕРЕХІД

ПІДЗЕМНИЙ ПЕРЕХІД

НАДЗЕМНИЙ ПЕРЕХІД

ЗНАЙ! ЗАПАМ'ЯТАЙ!

СТІЙ (Пити паровий потік, телефон, мікрохвильова печка, мікрохвильова печка, мікрохвильова печка)

УВАГА (Сигнали автомобіля, мотоцикла, велосипеда, самоката)

ЦДИ (Сигнали автомобіля, мотоцикла, велосипеда, самоката)

СЛУЖБИ ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ

швидка допомога

міліція

пожежна служба

аварійна служба газу

У РАЗІ БІДИ ЗВЕРТАЙТЕСЬ:

101.....пожежна охорона

102.....міліція

103.....швидка допомога

104.....служба газу

запам'ятай ці телефони, за ними можна викликати допомогу, коли це необхідно

Знай, що пустотливі діти можуть призвести до великих неприємностей

Тільки якщо ти знатимеш, як поведитися в складній ситуації, ти впорашеш з нею

ЕЛЕКТРОБЕЗПЕКА

Електричні розетки лише для електроприладів

Виклич майстра!

Не вмикай електропристрої у вологих приміщеннях

Не підходь - обрив електричних дротів

Не відчиняй електричних щитів!

Не лишай праску без нагляду

ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА

ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА

Бережливе відношення суспільства до природи

Бережливе ставлення людини до природного середовища

Вплив екологічних чинників на здоров'я:

Забруднення повітря
Велика концентрація шкідливих речовин у повітрі спричиняє хвороби органів дихання, нирок, печінки, нервової системи, алергію

Зміна кліматичних умов
Люди, чутливі до погодних змін, не можуть швидко адаптуватися до них і страждають на серцево-судинні захворювання тощо

Забруднені ґрунти
Продукти, отримані з рослин, які виростили на забруднених ґрунтах та з тварин, що їх поїдали, поступово отруюють організм

Забруднена вода
Неякісна питна вода може спричинити захворювання органів травлення, нирок, головного мозку

Екологічні поради для збереження здоров'я

- 1) Розумно обирайте, що і як споживати
- 2) Зменшуйте кількість відходів
- 3) Рационально користуйтеся транспортом
- 4) Розумно поводьтеся на природі і в побуті
- 5) Зменшуйте використання енергоресурсів в побуті

НЕБЕЗПЕЧНИЙ ГАЗ

Вогонь на газовій плиті може потухнути, а газ заповнить все приміщення, отруюючи повітря і людей, які ним дихають.

Коли газ наповнить кухню, він може вибухнути від невеличкої іскри.

Чому вогонь на плиті може потухнути? Наприклад, потягне протягом з відкритого вікна, або вилється, закипівши, суп на плиті і заплє полум'я.

Якщо дитина почула запах газу потрібно:

- Не вмикати ніякі електроприлади і не запалювати вогонь.
- Негайно вийти з приміщення і повідомити про це дорослих (напр. сусідів, якщо немає батьків), або подзвонити їм по телефону.
- Дорослі відкриють вікна, щоб провітрити приміщення, та перекриють вентилі на газовому приладі і крани подачі газу перед ними.
- Викликали аварійну службу газу за телефоном «104»
- З прибуттям аварійної служби діяти за їх вказівками.

Батьки! Будьте завжди уважними при користуванні газовими приладами! Не залишайте їх увімкненими без нагляду та не дозволяйте користуватися ними дітям!

ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ НА ВОДІ

- вибирати для купання безпечні або спеціально обладнані місця;
- купатися обов'язково під наглядом дорослих;
- не можна залізати за обмежувальні знаки;
- обережно поводитися на надувних матрацах та іграшках;
- не пірнати в незнайомих місцях;
- не треба купатися дого, якщо не вмієш плавати, будь особливо обережні!
- Не заходьте у воду глибше ніж по пояс.

ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ НА КРИЗІ:

- не виходити на кригу, міцність якої вам невідома;
- кататися на ковзанах можна лише тоді, коли товщина криги досягає 25см;
- не можна стрибати й бігати по льоду, скучуватися у великі групи;
- не виходьте на лід під час весняного танення снігу, після відлиги;
- не можна свердити лунки під час рибалки ближче, як 5м одна від одної.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ:

Надійний тільки чистий, незапорошений снігом лід блакитного або зеленого кольору.

Безпечна товщина криги для поодинокого пішохода 5-6 см, для групи людей - 20-25 см

Рятувальні засоби:

- рятувальний човен;
- рятувальний круг;
- взимку: багор, драбина, мотузка, дошка

ЯК СТАТИ ГРАМОТНИМ ПАСАЖИРОМ

При користуванні міським громадським транспортом необхідно дотримуватися наступних правил:

- При виникненні будь-якої небезпечної ситуації потрібно діяти за вказівками водія.
- Не виходити з вагона, коли водій переводить стрілку.
- Не стрибати в трамвай, тролейбус чи автобус, коли той уже починає рухатися.
- Під час руху транспорту міцно триматися за поручні.
- Не висуватися (виглядати) з вікон.
- Не розмовляти з водієм під час руху.

У випадку пожежі:

Негайно сповістити про неї водія та пасажирів, вимагати водія зупинитися. Відчинити двері (або натиснути кнопку аварійного відчинення дверей). При необхідності використати аварійні лійки на даху транспорту, або вийти через бокові вікна. Не торкатися металевих частин трамвая і тролейбусів- вони можуть бути під напругою.

Після того, як вибрався із салону- відійдіть від транспорту і негайно сповістіть по телефону або через водія проїжджаючих машин про пожежу.

ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА

ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА

Бережливе відношення суспільства до природи

Бережливе ставлення людини до природного середовища

ВПЛИВ ЕКОЛОГІЧНИХ ЧИНИКІВ НА ЗДОРОВ'Я:

Забруднення повітря

Велика концентрація шкідливих речовин у повітрі спричиняє хвороби органів дихання, нирок, печінки, нервової системи, алергію

Зміни кліматичних умов

Люди, чутливі до погодніх змін, не можуть швидко адаптуватись до них і страждають на серцево-судинні захворювання тощо

Забруднені ґрунти

Продукти, отримані з рослин, які виростили на забруднених ґрунтах та з тварин, що їх поїдали, поступово отруюють організм.

Забруднена вода

Неякісна питна вода може спричинити захворювання органів травлення, нирок, головного мозку

Екологічні поради задля збереження здоров'я

- 1) Розумно обирайте, що і як споживати
- 2) Зменшуйте кількість відходів
- 3) Раціонально користуйтеся транспортом
- 4) Розумно поведіться на природі і в побуті
- 5) Зменшуйте використання енергоресурсів в побуті

ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ НА ВОДІ

- вибирати для купання безпечні або спеціально обладнанні місця;
 - купатися обов'язково під наглядом дорослих;
 - не можна запливати за обмежувальні знаки;
 - обережно поводитись на надувних матрацах та іграшках;
 - не пірнати в незнайомих місцях;
 - не треба купатись довго;
 - якщо не вмієте плавати, будьте особливо обережні!
- Не заходьте у воду глибше ніж по пояс.

ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ НА КРИЗІ:

- не виходити на кригу, міцність якої вам невідома;
- кататися на ковзанах можна лише тоді, коли товщина криги досягає 25см;
- не можна стрибати й бігати по льоду, скупчуватись у великі групи;
- не виходьте на лід під час весняного танення снігу, після відлиги;
- не можна сверлити лугки під час рибалки ближче як 5м одна від одної.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ:

Надійний тільки чистий, незапорошений снігом лід голубого або зеленуватого кольору.

Безпечна товщина криги для поодинокого пішохода 5-6 см, для групи людей - 20-25 см

Рятувальні засоби:

- рятувальний човен;
- рятувальний круг;
- взимку: багор, драбина, мотузка, дошка

**ПРИ ПОЖЕЖІ
ДЗВОНИТИ 101**

ПОЖЕЖНА БЕЗПЕКА

Не залишай праску увімкненою

Бережи природу від вогню

Не використовуй саморобні та несправні гірлянди

Петарди - небезпечні іграшки

З плитою треба бути обережним

Не грайся із сірниками

Засоби пожежогасіння:

- Вода
- Пісо
- Земля
- Сніг
- Вогнегасники
- Брезентові покривала

Правила поведінки при пожежі:

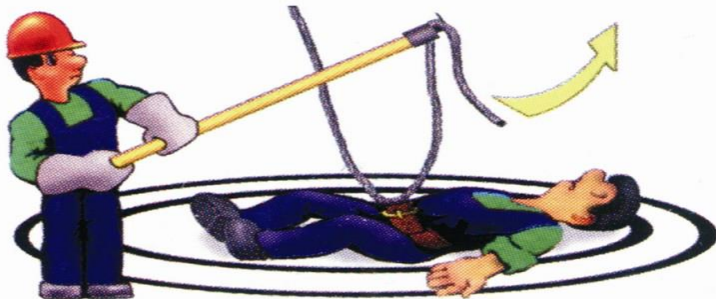
- подзвонити до служби 101;
- повідомити адресу, свій телефон, прізвище, ім'я та по-батькові;
- вікна не відкривати;
- негайно вийти з приміщення, покликати дорослих;
- під час пожежі заборонено пересуватися ліфтами;
- використати мокру пов'язку, щоб уберегти органи дихання.

ДІЇ ПРИ УРАЖЕННІ ЕЛЕКТРИЧНИМ СТРУМОМ

Звільнення від дії електричного струму понад 1000 В

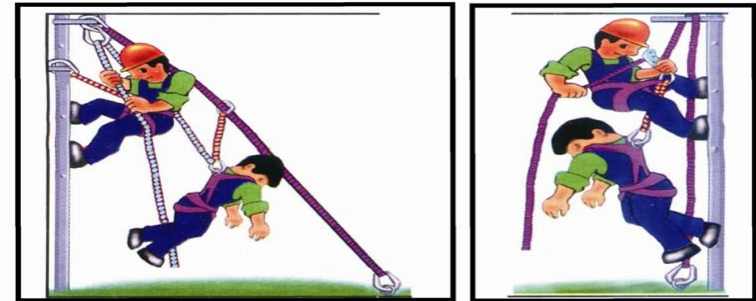
ЯКЩО НАПРУГА ПЕРЕВИЩУЄ 1000 В ПОТРІБНО:

1. Одягнути гумові рукавички та гумові боти або калоші;
2. Взяти ізолюючу штангу або ізолюючі кліщі;
3. Замкнути проводи **ВЛ 6 20 кВ** накоротко методом накидання, згідно зі спеціальною інструкцією;
4. Скинути за допомогою ізолюючої штанги провід з потерпілого;
5. Відтягнути потерпілого за одяг не менше ніж на **10 метрів** від місця доторкання проводу до землі, або обладнання, що знаходиться під напругою.

ПРИ УРАЖЕННІ ЕЛЕКТРИЧНИМ СТРУМОМ НА ВИСОТІ

ГОЛОВНЕ ЗАВДАННЯ якнайшвидше спустити потерпілого з висоти, для надання допомоги в більш зручних і безпечних умовах (на землі або майданчику).

НЕ МОЖНА!
починати надання допомоги,
не звільнивши постраждалого
від дії електричного струму

НЕ МОЖНА!
гаяти час на надання
допомоги на висоті

ЕЛЕКТРОТРАВМИ

НИЗЬКОВОЛЬТНА (напруга до 1000В)

Це найбільш часте ураження промисловим і побутовим струмом при напрузі 42-380В. Воно може призвести до смерті від удару, зупинки серця та кровообігу. Важкість електро травми залежить від сили струму та часу його дії

СТРУМ, мА	Симптоми при захваті оголеного провідника рукою
3 - 5	Дія подразнення струму відчувасться усяєю кистю
8 - 10	Біль різко посилюється, охоплює всю руку. Можливіше скорочення м'язів
10 - 15	Біль глибоко ствердий. Неможливо розтиснути руку (невідлускаючий струм)
25 - 50	Потужне скорочення дихальних м'язів, затруднена та преривиста дихання, клінічна смерть.
50 - 200	Можлива зупинка серця
БІЛЬШЕ 200	Зупинка серця і дихання

НЕОБХІДНО ЯКОМОГА ШВИДСЕ

- відключити рубильник, вимикач
- роз'єднати штепсельне з'єднання
- відкрутити запобіжники
- видалити запобіжники і т.ін.

Якщо швидко відділити електроустрій неможливо, рятувальник, до того як доторкатися до потерпілого, забезпечений захиститися від ураження електричним струмом, використовуючи наступні заходи:

Стати на суху дошку, колоду, згорнути сухий одяг, гумовий коврик, або надіти діелектричні капці

Надіти діелектричні рукавички або обмотати руку сухою тканиною, шарфом, захистити келпою або краєм рукава

Не торкатися металевих предметів та до тіла потерпілого. Можливо доторкатися тільки його одягу

способи звільнення від струмоведучих елементів

- Довільним сухим предметом не проводячим струм: палкою, дошкою, канатом і т.ін.
- Відтягти потерпілого за воріт або полу одягу
- Перерубити провід сокирою з сухим дерев'яним топорищем
- Перекусити (кожну фазу окремо!) об'єктами з ізоляованими рукоятками

після звільнення від провідника потерпілому надається допомога:

- при клінічній смерті - перша реанімаційна допомога в повному об'ємі;
- при відсутності клінічної смерті - перша медична допомога по показанням;
- забезпечення повного спокою; виклик швидкої медичної допомоги;
- шпиталізація

При опіках обережно розрізають обуглений одяг ножицями, обробленими в спирті. На опікову рану накладають стерильний пов'язку, з добре відрахованою прорізом салфетку, шматка простирадла, наволочки

ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ торкатися опікової рани пальцями, або яким небудь предметом, видалити обуглений ділянки шкіри, вскривати пухирці!

При глибоких та просторих опіках, обуглюванням тканин з переломами кісток, потерпілого негайно евакуюють у лікувальний заклад. Необхідно дотримуватися правил транспортної іммобілізації, забезпечити щадний режим доставляння та постійний контроль

ВИСОКОВОЛЬТНА (напруга вища за 1000 В)

Це ураження струмом при напрузі вище 1000В, а також атмосферної електрики. Така електро травма супроводжується важкими опіками не тільки шкіри, але й глибоко розташованих тканин: м'язів, кісток, внутрішніх органів, наближаючись до їх обуглювання. Нерідко глибокі крововилив, злам кісток. Зовні ці прояви непомітні, але упустили стан потерпілого може різко погіршитися

звільнення від струмопостачального елемента

Рятувальник повинен одягнути діелектричні боти, працювати в діелектричних рукавицях. Діяти необхідно ізоляовано штаного, або ізоляованими лещатами, розрахованими на відповідну напругу. Решта запобіжних заходів такі, що при низьковольтній травмі

правила виходу з зони розтікання струму

Якщо струмоведучий елемент лежить на землі, виникає небезпека напруги кроку. Рухаючись у зоні розтікання струму, використовуйте діелектричні капці та ковдрики, сухі дошки

При відсутності запобіжних засобів, виходити з зони розтікання струму слід короткими кроками, переміщуючи ноги без відриву їх від землі та однієї стопи від другої

травми при роботі на повітряних лініях (6-20 кВ)

При клінічній смерті та неможливості швидко спустити потерпілого з опори на грунт (наприклад, під час лавини) реанімація проводиться безпосередньо на опори, розкохах, траверсах повітряної лінії.

Допомогу надають по одному з варіантів:

- повний цикл реанімації на опорі та спуск на грунт після відновлення у потерпілого стійкого самостійного дихання;
- початок реанімації на опорі, продовження її під час спуску та на ґрунті або плавзасобах

реанімація одним рятувальником

Особливість реанімації на опорі - вимушене вертикальне положення потерпілого та рятувальника. Рятувальник приймає вихідне положення на опорі, перевіряє фіксацію лавіки безпеки на собі та на потерпілому. Якщо потерпілий висить головою донизу, його обов'язково перевертають у нормальне положення

Положення рук рятувальника при проведенні зовнішнього масажу серця

реанімація двома рятувальниками

Важливе їх правильне розташування. Перший рятувальник, якби зависав над потерпілим та проводить штучну вентиляцію легень методом "з рота в рт". Другий, знаходячись позаду потерпілого, робить зовнішній масаж серця (особливо важливе вірне положення рук)

Після відновлення стійкого самостійного дихання та кровообігу, потерпілого необхідно шпиталізувати. Неможливо дозволити йому рухатися навіть при задовільному стані

ЕЛЕКТРОБЕЗПЕКА

Електробезпека - це система організаційних, технічних заходів і засобів, які забезпечують захист людей від шкідливої і небезпечної дії електричного струму, електричної дуги, електромагнітного поля і статичної електрики.

Працівники, що обслуговують електроустановки, зобов'язані пройти навчання і перевірку знань Правил безпечної експлуатації електроустановок споживачів відповідно до займаної посади чи роботи і мати відповідну ГРУПУ з електробезпеки.

ГРУПИ ДОПУСКУ З ЕЛЕКТРОБЕЗПЕКИ

I група

- пройти інструктаж з електробезпеки під час роботи в даній електроустановці.

II - III групи

- чітко усвідомлювати небезпеку, пов'язану з роботою в електроустановках;
- знати і уміти застосовувати на практиці Правила безпеки в обсязі, потрібному для роботи, яка виконується;
- знати будову і влаштування електроустановок;
- уміти практично надавати першу допомогу потерпілим в разі нещасних випадків, в тому числі застосовувати способи штучного дихання і зов-

нішнього масажу серця.

IV - V групи

- додатково необхідно знати компонування електроустановок і вміти організувати безпечне проведення робіт, вміти навчити працівників інших груп Правилам безпеки і наданню першої допомоги потерпілим від електричного струму;
- для одержання V-ої групи необхідно також розуміти, чим викликані вимоги пунктів Правил безпечної експлуатації електроустановок.

ОСНОВНІ ЗАХОДИ БЕЗПЕКИ ПРИ РОБОТІ В ЕЛЕКТРОУСТАНОВКАХ

- до роботи в електроустановках допускаються особи не молодші 18-ти років, які пройшли спеціальну підготовку і мають не нижче II групи допуску з електробезпеки;
- працювати дозволяється тільки справним інструментом і з використанням захисних засобів;
- щитки і рубильники електричних мереж повинні встановлюватись в глухих металевих кожухах, закриватись на замок і мати відповідні написи про напругу, що застосовується.

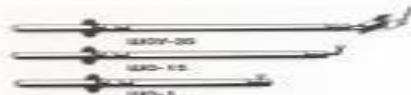
ПРИ РОБОТІ В ЕЛЕКТРОУСТАНОВКАХ ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ

- проводити роботу в промасленому одязі;
- працювати в електроустановках, що знаходяться під напругою;
- застосовувати оголені кінці провідників замість штепсельних вилок.

ЕЛЕКТРОЗАХИСНІ ЗАСОБИ ДЛЯ РОБОТИ В ЕЛЕКТРОУСТАНОВКАХ ДО 1000В ВКЛЮЧНО

Основні

Ізолювальні штанги
Ізолювальні кліщі
Вимірні кліщі
Показники напруги
Діелектричні рукавички
Інструмент з ізоляційним покриттям
Ізолювальні пристрої для ВРПН

Додаткові

Діелектричне взуття
Діелектричні килимки
Ізолювальні підставки
Ізолювальні накладки
Ізолювальні ковпаки
Сигналізатори напруги
Безконтактні сигналізатори наявності напруги
Захисні огородження
Переносні заземлення
Плакати і знаки безпеки
Інші засоби захисту

НАДАННЯ САМО-ТА ВЗАЄМОДОПОМОГИ

ДОЛЖАРСЬКА ДОПОМОГА

НЕГАЙНО
Припинення дії зовнішніх вражаючих факторів на потерпілого

ТЕРМІНОВО
Надання допомоги постраждалому в залежності від його стану організму.

НЕТЕРМІНОВО
Організація швидкого транспортування постраждалого до медичного закладу

КРОВОТЕЧІ

Бувають:

- артеріальні;
- венозні;
- капілярні;
- змішані.

Зупинка кровотечі може бути здійснена :

- пальцями;
- згинанням кінцівки в колінному або тазостегновому суглобах;
- накладанням джгута.

В теплий час джгут накладається до 2 години, а в холодну пору до 1-1.5 години.

ПРАВИЛА НАКЛАДАННЯ ДЖГУТА:

- перед накладанням джгута кінцівку підіймають на 2-3 хвилини догори для знекровлення;
- накладають тільки на обгорнуте чимось (бинтом, тканиною або поверх закованого рукава одягу вище рани), щоб не затиснути нервових кінцівок на шкірі потерпілого;
- джгут накладають на 10-15 см вище рани (ближче до серця) на першу третину кінцівки;
- кінцівку по можливості фіксують до тулуба.

УШКОДЖЕННЯ ТКАНИН, СУГЛОБІВ, КІСТОК

ТРАВМА - це порушення тканин і органів.

УДАРИ - ушкодження тканин і органів внаслідок тупого удару без порушень цілісності шкіри.

ВИВИХ - ушкодження, при яких зміщуються суглобні кінці кісток.

СТИСКАННЯ- наслідок тиску великої ваги на організм людини, пошкодження судин і нервів.

ПЕРЕЛОМ - порушення цілісності кісток.

ПЕРША ДОПОМОГА

- закріпити пошкоджені кістки та суглоби в нерухомому і найзручнішому для потерпілого стані та виконати протишоккові заходи.

Правильна фіксація пошкоджених кінцівок попереджує зміщення уламків, зменшує пошкодження судин, м'язів, нервів та шкіри гострими краями уражених кісток.

ОПІКИ

ОПІК - це ушкодження тканин організму в результаті впливу навколишніх факторів.

Опіки поділяються на чотири ступені:

- 1 ступеня-почервоніння та набряк шкіри, які через кілька днів зникають.
- 2 ступеня-почервоніння шкіри, утворення пухирів, заповнених прозорою рідиною.
- 3 ступеня-відмирання шкіри та тканин.
- 4 ступеня-обуглення шкіри, м'яких тканин, ураження м'язів, сухожилля.

ПЕРША ДОПОМОГА

- як можливо швидше охолодити опечене місце струменем холодної проточної води;

- шкіру навколо ураженої ділянки обробити спиртом, одеколоном, 2-% розчином питної соди та накласти стерильну пов'язку;

Забороняється змащувати рани олією, мазями, засипати порошками, видаляти з них інородні тіла та відривати пухирі.

ОБМОРОЖЕННЯ

Залежно від пошкодження розрізняють примороження, обмороження і замерзання.

Обмороження поділяються на чотири ступені:

- 1 ступеня - почервоніння та набряк шкіри.
- 2 ступеня - утворення пухирів, заповнених прозорою рідиною.
- 3 ступеня - відмирання шкіри, та тканин, шкіра чорного кольору.
- 4 ступеня - відмирання всіх тканин, включаючи кісткову.

ПЕРША ДОПОМОГА

-при обмороженні I ступеню ушкоджену ділянку розтирають тканиною, ватою, зігрівають в теплій воді, доки вона не почервоніє;

-обморожені вуха, шoki, ніс розтирають до почервоніння та протирають спиртом;

при II - IV ступені - загальне зігрівання в теплій ванні, розтирання горілкою, спиртом, на ушкоджені ділянки накладають стерильні пов'язки та негайно госпіталізують.

ТЕПЛОВІ ТА СОЛЯЧНІ УДАРИ

Ознаки:

- відчуття втоми, головний біль, запаморочення, нудота, спрага;
- шум в вухах, задрипка, прискорене серцебиття, почервоніння обличчя, носові кровотечі.

Дотримуйся таких основних правил:

- одяг повинен бути з легкої матерії, обов'язково мати головний убір;
- не знаходитись довго на сонці, періодично прохолоджуватись, дотримуватись питного режиму.

ПЕРША ДОПОМОГА

-укласти постраждалого в тінь, підняти йому голову, зняти одяг, що ускладнює дихання, охолодити організм - прикласти холодні компреси на голову, шию, груди;

- охолодження не повинно бути різким і швидким;

- напоїти прохолодною, трохи підсоленою водою;

-при втраті свідомості та порушенні функцій організму негайно проводити реанімаційні заходи.

ОТРУСННЯ

Недобровільні харчові продукти викликають харчову токсичну інфекцію. Передозування ліків, безконтрольний доступ до них дітей, вживання без рекомендацій лікаря, самолікування веде до отруєння ліками.

Зловживання алкоголем приводить до важкого алкогольного отруєння.

Чадний газ, несправне пічне опалення при поганій вентиляції, загазованість салону автомобіля чи приміщення приводить до важких наслідків.

ОЗНАКАМИ ОТРУСННЯ Є:

- нудота, блювання, болі в животі, рідкий частий стул з слизом чи кров'ю;
- загнітання, загальна слабкість, сонливість, зміна артеріального тиску, пульсу, спрага, втрата свідомості, судоми, параліч дихання;
- порушення функцій центральної нервової системи, потерпілий засинає з переходом до втрати свідомості, пригнічення дихального ритму, параліч серця.

ПЕРША ДОПОМОГА

-терміново очистити шлунок потерпілого;

-промити шлунок великою кількістю теплої води;

-дати прийняти таблетки активованого вугілля;

-зробити очисувальну клізму;

-зігріти руки, ноги потерпілого теплими грілками;

- при отруєнні чадним газом - вивести на свіже повітря, привести до свідомості.

ОПОВІЩЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ПРО НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ

Одним із головних заходів захисту населення від надзвичайних ситуацій (НС) є його своєчасне оповіщення про небезпеку, а саме шляхом висадки і реалізації, а також інформування про порядок і правила поведінки в умовах надзвичайної ситуації (НС). Кожен громадянин України повинен знати порядок подання сигналу «Увага всім!» та діяти за ним та іншими сигналами цивільного захисту (ЦЗ) та особливий періоду.

СПОСОБИ ДОВЕДЕННЯ СИГНАЛІВ

З метою захисту і здоров'я громадян, зменшення матеріальних втрат та недопущення шкоди підприємствам, установам і організаціям, матеріальним і культурним цінностям та довілтю у разі загрози та виникненні НС проводиться оповіщення та інформування населення. Процес оповіщення включає доведення в стислій формі сигналів і повідомлень органів ЦЗ та НС про загрозу та виникнення НС до центральної і місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ, організацій і населення. В Україні створена система оповіщення та інформування у сфері цивільного захисту, яка має державний, регіональний, місцевий і об'єктовий рівні. Відповідальність за організацію і практичне здійснення оповіщення несуть керівники органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій. Тому керівник об'єкта господарської діяльності, кожний громадянин повинен знати сигнали ЦЗ і вміти правильно по них діяти. В Єдиній системі цивільного захисту України оповіщення населення передбачає спочатку, за будь-якого характеру небезпеки, включення електричних сирен, переривчастий звук яких означає єдиний сигнал «УВАГА ВСІМ!» Для вирішення завдань оповіщення на всіх рівнях Єдиної системи цивільного захисту створюються спеціальні системи центрального оповіщення (СЦО) регіонального, місцевого та об'єктового рівнів. Оповіщення населення покладється на оперативних чергових територіальних органів ЦЗ та НС, які можуть залучати сили і засоби органів МВС. У населених пунктах обов'язково чергування територіальних органів ЦЗ та НС, їх функції можуть покладатися на чергових органів МВС.

Порядок оповіщення населення за сигналом «УВАГА ВСІМ!»

Основним способом оповіщення населення про НС в умовах мирного часу є передача інформації з використанням державних мереж пролового радіо та телевізійного мовлення. Для зосередження уваги населення перед поданням інформації вмикаються сирени, виробничі гудки та інші сигнальні засоби, що створюють за умови подання сигналу певного кольору необхідну наочність, а саме привертати увагу до готовності радіотрансляцій вузлів, радіомаяків і телевізійних станцій, вмикаються мережі зовнішньої звукофікації. За сигналами населення зобов'язані уважувати, радіотрансляції та телевізійні прилади для прослуховування нагального повідомлення.

У всіх випадках використання систем оповіщення з увімкненим сирен негайно доводиться до населення відповідне повідомлення засобами пролового радіо та телевізійного мовлення.

1. Увімкнути радіоприймач, телевизор місцевого мовлення;
2. Уважно прослухати звернення до населення, яке пролунає після відключення сирен, гудків тощо;
3. Продумати і виконати усі рекомендації, що пролунають;
4. Внакільки можливість сповістити про отриману інформацію сусідів чи знайомих, а за змоги надати їм допомогу.

ДІЇ НАСЕЛЕННЯ У РАЗІ ВИНИКНЕННЯ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

ПРИ АВАРІЇ НА АЕС

Провести додаткову герметизацію житлових, виробничих, тваринницьких та інших приміщень. Закрити шахтові кришки та інші джерела водопротікання. Застосувати засоби захисту: використовувати маски по 0,04 грама один раз на добу, після прийняття їжі, протягом 10 - ти днів; діти понад 2 роки дорослим - по 0,125 грама таким же чином; при відсутності водонепроникного водонепровідного костюма дітям до 2-х років і 2-х разів по 1-2 краплі на 100 кг тіла, некро, молочної сировини тричі на день протягом 10-ти днів; дітям віком понад 2 роки та дорослим по 3-5 крапель на сонному рівні таким же чином. Провести дезактивацію приміщень. Для захисту органів дихання та шумо-акустичного тракту на відкритій місцевості застосовувати респиратори, ватно-марлеві пов'язки, маски проти пилу та тварин. При їх відсутності можна використовувати протекти та інші підручні засоби. Рухатися в напрямку захисту та вмикаючи світло. Якщо вилітє аварія на АЕС, необхідно відійти від аварійного району на відстань не менше 20 км. Засоби захисту приміщень використовувати протягом 3-х днів після виникнення аварії на АЕС. Після оповіщення радіо і телебачення діти в будинку - 2 рази, жителі будинку - в 10 разів, підвояні жителі будинку - в 40-100 разів, укрита - в 1000-3000 разів.

ПРИ ЗЕМЛЕТРАСІ

Якщо землетрус застав вас у будинку найкраще протягом 15-20 секунд вибігти на відкриті місцевості. Небезпечно стояти поблизу будинків, високих стін. Не створюйте паніку в дверях. Не користуйтеся ліфтом. Якщо неможливо вибігти на вулицю, відчиніть двері і станьте в дверях або прикрите обличчя. Тримайтеся подалі від вікон, скляних перегородок. На вулиці відійдіть подалі від будівель, ліній електропередач, не торкайтесь обриваного дроту, які може бути під напругою. Водій повинні зупинити свій транспорт. По можливості надайте медичну допомогу постраждалим і вивільніть людей, які опинилися у невеликих завалах. Після першого поштовху може бути другий, третій і т.д.

ПРИ ПОЖЕЖІ

Паланим будинок залишають, некриваючись з головою мокрою килимкою, таванкою або ватним одягом. Через сильно задимлені приміщення потрібно рухатися повзком. Якщо пожежа застала вас у лісі, то смуги вогню слід парувати проти вітру, прикривати обличчя та голову ватним одягом. В небезпечній зоні потрібно чекати гасячих просій, вздовж річок або струмків. Показувати і гасити пожежу. Для гасіння використовують вогнегасники, пісок, воду, ґрунт та ін.

ПРИ УРАГАНІ, ШТОРМІ, СМЕРЧІ, ПОВЕНІ

При урагані, штурмі, смерчі виконати заповнені роботи: закріпити конструкції, зачистити дахи, вікна, горщики, вентиляційні пристрої. Вітруни і вікна вікна захистити дошками, скло закріпити смужками паперу з дахів, балконом, людські прикраси предмети, що можуть при падінні нанести травми. Подати про аварійне освітлення, медикаменти, зробити запас продуктів і води. Засоби оповіщення прикати включити. Не виходити на вулицю мідрозу після послаблення вітру, сила якого може посилитися раптово. Якщо ураган, буря або смерч застав вас на відкритій місцевості, необхідно укритися в канаві, ямі, літти на дно заглиблення і притиснутися до землі.

При дії смерчі: зійти в режим роботи підприємств, припинити діяльність навчальних закладів, провести евакуацію населення. Люди не виходити матеріальні цінності з небезпечних районів. Залишеному квартиру (будинку) перенести цінні речі на верхню поверхню та інші місця, які не затоплюються, вимкнути електрику, перевірити газ, відчинити двері, вікна та закріпити їх. Взяти з собою документи і необхідні речі та прийти на пункт збору. Для евакуації використовувати: човни, боти, баржі, катери, інші засоби та підручні матеріали. Якщо вода застала вас у полі, лісі, потрібно виходити на підвищені місця.

ПРИ АВАРІЇ НА ХІМІЧНО НЕБЕЗПЕЧНОМУ ОБ'ЄКТІ

У випадку, коли евакуація не проводиться, необхідно знаходитися у приміщенні, провести додаткову герметизацію своєї квартири (будинку). Користуватися засобами індивідуального захисту органів дихання та шкіри у відповідності до сильно діючих отруйних речовин.

Потрібно діяти відповідно до вказівок управління (міліції) з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення області (міста, району). У цьому випадку можна проводити евакуацію населення.

У випадку проведення евакуації люди, які знаходяться у квартирах (будинках), негайно зачиняють всі вхідні двері, матеріальні предмети, газ, газять вогнем. Перевіряють сусідів, одягають дітям та швидко виходять із зони віячного зараження. Напрямок руху населення вказують представники ОФП. Якщо їх не буде близько, то потрібно йти, перпендикулярно до напрямку вітру. Після виходу із зони віячного зараження люди направляються на пункти збору, для подальшого тимчасового поселення.

ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНІ ПРЕДМЕТИ

Вибухонебезпечні предмети (ВНП) - це боєприпаси (авіабомби, артилерійські снаряди, міномети і інженерні міни, гранати, патрони, підривачі), які залишилися після Великої Вітчизняної війни, а також сучасні боєприпаси, які складовані на базисі і аеродромі Міністерства оборони (МО) України. Після війни на території України залишена кількість «несрацьованих» боєприпасів, про знаходження яких засоби масової інформації повідомляють щотижня, а іноді і щодня. Крім того, на базисі і аеродромі МО України зосереджено до 2,5 млн. тонн (за окремими рахунками) сучасних ВНП. Весь цей смертоносний вантаж несе пряму загрозу для життя всіх, хто потрапить на них (випадково чи свідомо). Тому виникає крайня необхідність дати нашим людям загальні дані про вибухонебезпечні предмети і головне - навчити їх правильним діям у випадку їх знаходження чи виявлення.

ПРИ ЗНАХОДЖЕННІ ВНП (ЧИ ПРЕДМЕТІВ СХОЖИХ НА НИХ) НЕОБХІДНО ВИКОНАТИ ДЕКІЛЬКА ПРАВИЛ, ЯКІ ДОПОМОЖУТЬ ЗАБЕРЕГТИ ВАШІ ЖИТТЯ. ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ ІХ!

ОСНОВНІ ВИДИ І ЗОВНІШНІЙ ВИГЛЯД ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИХ ПРЕДМЕТІВ

- ПРИ ЗНАХОДЖЕННІ ВНП КАТЕГОРИЧНО ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:**
- вивчати тимчасово охорону;
 - брати ВНП в руки;
 - вносити ні по них удари;
 - робити спроби розібрати ВНП;
 - переносити або переміщати їх місця на місці;
 - кидати їх в багаття або розпалювати вогонь ближче 100 м від ВНП.

- ДІЇ дорослим:**
- помітити місце знахідки небезпечних предметів;
 - вивчати тимчасову охорону;
 - довести до присутніх, що торкатися до підозрілих предметів не можна, т.я. це загрозить життю;
 - негайно сповістити у місцеві органи влади, міліцію по знахідку;
 - до прибуття працівників міліції взяти місце і предмет під охорону;
 - не допускати до місця знахідки інших людей, особливо дітей.

- ДІЇ дітям:**
- визначити місце знахідки;
 - не торкатися знахідок самому і не дозволяти це робити нікому іншому;
 - про знайдений предмет негайно сповістити дорослих (в школі, міліцію, майб. установа);
 - не розводити багаття поблизу знахідки;
 - зайти на дорогу до того місця, де була виявлена знахідка і поставити пам'ятку віху.

При виявленні ВНП далеко від населених пунктів необхідно добре запам'ятати дорогу до того місця, де вони виявлені (знайти) і поставити біля них пам'ятку віху або будь-як позначити небезпечне місце.

СИСТЕМА ІНСТРУКТАЖІВ

ВСТУПНИЙ

Проводиться:
з усіма працівниками, які приймаються на постійну або тимчасову роботу, незалежно від їх освіти, стажу роботи та посади;
з працівниками інших організацій, які прибули на підприємство і беруть безпосередню участь у виробничому процесі або виконують інші роботи для підприємства;
з учнями та студентами, які прибули на підприємство для проходження виробничої практики;
у разі екскурсії на підприємство.

Проводить спеціаліст служби охорони праці з записом в журнал реєстрації вступного інструктажу.

ПЕРВИННИЙ

Проводиться:
до початку роботи безпосередньо на робочому місці з працівником:
новоприйнятим;
з працівником який переводиться з одного цеху виробництва до іншого;
з працівником який буде виконувати нову для нього роботу;
з відрядженим працівником, який бере безпосередню участь у виробничому процесі на підприємстві.

Проводиться індивідуально або з групою осіб одного фаху за діючими на підприємстві інструкціями з охорони праці відповідно до виконуваних робіт, а також з урахуванням вимог орієнтовного переліку питань первинного інструктажу.

ПОВТОРНИЙ

Проводиться з працівниками на робочому місці не рідше:
на роботах з підвищеною небезпечкою 1 раз на 3 місяці;
для решти робіт 1 раз на 6 місяців.

Індивідуально з окремим працівником або з групою працівників, які виконують однотипні роботи, за обсягом і змістом переліку питань первинного інструктажу.

ПОЗАПЛАНОВИЙ

Проводиться:
при введенні в дію нових або переглянутих нормативних актів про ОП, а також при внесенні змін та доповнень до них;
при зміні технологічного процесу та інших факторів, що впливають на стан ОП;
при порушенні працівниками вимог нормативних актів про ОП, що можуть призвести або призвели до травм, аварій, пожеж тощо;
при виявленні особами, які здійснюють державний нагляд і контроль за ОП, незнання вимог безпеки стосовно робіт, що виконуються працівником;
при перерві в роботі більш ніж на 30 к.д. для робіт з підвищеною небезпечністю, а для решти робіт - 60 к.д.

Обсяг і зміст позапланового інструктажу визначаються в кожному окремому випадку залежно від причин і обставин, що спричинили потребу його проведення.

Первинний, повторний, позаплановий і цільовий інструктажі проводить безпосередній керівник робіт (начальник виробництва, цеху, дільниці, майстер).

Вони завершуються перевіркою знань у вигляді усного опитування, або за допомогою технічних засобів, а також перевіркою набутих навичок безпечних методів праці.

Знання перевіряє особа, яка проводила інструктаж.

ЦІЛЬОВИЙ

Проводиться:
з працівниками при виконанні разових робіт, не передбачених трудовою угодою;
при ліквідації аварій, стихійного лиха;
при проведенні робіт, на які оформлюються наряд-допуск, розпорядження або інші документи

Індивідуально з окремим працівником або з групою працівників.

Обсяг і зміст інструктажу визначаються залежно від виду робіт, що ними виконуватимуться.

ПРОТИПОЖЕЖНІ

Вступний, первинний, повторний, поза-плановий, цільовий.

Всі проводяться за правилами і строками проведення (крім повторного) інструктажів з питань охорони праці.

Повторний протипожежний інструктаж проводиться на робочому місці з усіма працівниками не менш як один раз на рік за переліком питань, з яким необхідно ознайомити працівників під час проведення вступного та первинного протипожежних інструктажів.

ПОЖЕЖНА БЕЗПЕКА

ПОРЯДОК ДІЙ У РАЗІ ПОЖЕЖІ

У разі виявлення пожежі (ознак горіння) кожний громадянин зобов'язаний

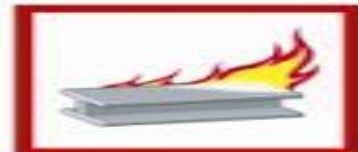
- негайно повідомити про це телефоном пожежну охорону. При цьому необхідно назвати адресу об'єкта, вказати кількість поверхів будівлі місце виникнення пожежі, обстановку на пожежі, наявність людей, а також повідомити своє прізвище;
- вжити (по можливості) заходів по евакуації людей, гасіння (локалізації) пожежі та збереження матеріальних цінностей;
- якщо пожежа виникла на підприємстві, повідомити про неї керівника чи відповідну компетентну посадову особу та (або) чергового по об'єкту;
- у разі необхідності викликати інші аварійно-рятувальні служби (медичну, газорятувальну тощо)

Посадова особа об'єкта, що прибула на місце пожежі, зобов'язана перевірити:

- чи викликана пожежна охорона (продублювати повідомлення) довести подію до відома власника підприємства;
- у разі загрози для життя людей негайно організувати їх рятування (евакуацію), використовуючи для цього наявні сили й засоби;
- видалити за межі небезпечної зони всіх працюючих, не пов'язаних з ліквідацією пожежі;
- здійснити в разі необхідності відключення електроенергії (за винятком систем протипожежного захисту), зупинення транспортуючих пристроїв, агрегатів, апаратів, переkritтя сировинних газових, парових та водяних комунікацій, зупинення систем вентиляції в аварійному та суміжних з ним приміщеннях (за винятком пристроїв проти димного захисту) та виконати інші заходи, що сприяють запобіганню розвитку пожежі та задимленості будівлі;
- перевірити включення оповіщення людей про пожежу, установок пожежогасіння та протидимного захисту;
- організувати зустріч підрозділів пожежної охорони, надати їм допомогу у виборі найкоротшого шляху для під'їзду до осередку пожежі та для установавлення на воді джерела;
- одночасно з гасінням пожежі організувати евакуацію і захист матеріальних цінностей;
- забезпечити дотримання техніки безпеки працівниками, які беруть участь у гасінні пожежі

По прибутті на пожежу пожежних підрозділів повинен бути забезпечений безперешкодний доступ на їх територію об'єкта, за винятком випадків, коли відповідними державними нормативними актами встановлений особливий порядок допуску.

Після прибуття пожежного підрозділу адміністрація та технічний персонал підприємства, будівлі чи споруди зобов'язані брати участь у консультуванні керівника гасіння про конструктивні і технологічні особливості об'єкта, де виникла пожежа, прилеглих будівель та пристроїв, організувати залучення до вжиття необхідних заходів, пов'язаних з ліквідацією пожежі та попередженням її розвитку, сил та засобів об'єкта.

**ПРИ ПОЖЕЖІ
ДЗВОНИТИ 101**

Вибухонебезпечні предмети

Гуманітарне розмінування – комплекс заходів, які проводяться операторами протимінної діяльності з метою ліквідації небезпек, пов'язаних із вибухонебезпечними предметами, включаючи нетехнічне та технічне обстеження територій, складення карт, виявлення, знешкодження та (або) знищення вибухонебезпечних предметів, маркування, підготовку документації після розмінування, надання громадам інформації щодо протимінної діяльності та передачу очищеної території.

Протимінна діяльність – заходи, що проводяться з метою забезпечення національної безпеки та спрямовані на зменшення соціального, економічного та екологічного впливу вибухонебезпечних предметів на життя та діяльність населення.

Вибухонебезпечні залишки війни (ВЗВ) – боєприпаси, які не вибухнули (не були використані) під час збройного конфлікту, які були забуті чи залишені стороною в збройному конфлікті та які більше не знаходяться під контролем сторони, що забула чи залишила їх (в таких боєприпасах можуть бути чи не бути вставлені запальники чи детонатори, вони можуть бути чи не бути поставлені на звід або в інший спосіб можуть бути чи не бути підготовлені до використання);

Вибухонебезпечні предмети (далі - ВНП) – різноманітні боєприпаси (авіаційні, артилерійські, інженерні, морські), їх елементи та інші предмети, що містять вибухову речовину, спрацювання яких може призвести до ураження людей, ушкодження техніки, руйнування будівель і споруд, завдання шкоди навколишньому середовищу.

НЕ ЧІПАЙ! Це вибухонебезпечно

МОН-50

ПФМ-1 та ПФС-1С

ОЗМ-72

ПМН-2

ПОМ-2

РГД-5

РГО та РГН

РКГ-3

ТМ-62М

Ф-1

РУЧНІ ГРАНАТИ СПОРЯДЖЕНІ ЗАПАЛОМ. НІКОЛИ НЕ НАМАГАЙТЕСЯ ЗРУШИТИ З МІСЦЯ АБО ПІДНЯТИ ГРАНАТУ, ОСКІЛЬКИ ЦЕ СПРИЧИНИТЬ ЇЇ ВИБУХ І, ЯК НАСЛІДОК, ПРИЗВЕДЕ ДО НАНЕСЕННЯ ВАЖКИХ ТРАВМ АБО ЗАГИБЕЛІ. НЕОБХІДНО ПАМ'ЯТАТИ, ЩО РОЗЛІТ ОСКОЛКІВ У РАЗІ ВИБУХУ ГРАНАТИ СТАНОВЛЯТЬ ДО 200 МЕТРІВ.

Протипіхотні, протитанкові міни – ніколи не намагайтеся зрушити з місця або підняти міну, оскільки це спричинить її вибух і, як наслідок призведе нанесення важких травм або загибелі. Мінімальний розліт осколків становить - протипіхотних мін – 100-300 метрів, протитанкових – 150 метрів

МІНОМЕТНІ МІНИ

Ніколи не намагайтеся зрушити з місця або підняти мінометну міну, оскільки це спричинить її вибух і, як наслідок, призведе до нанесення важких травм або загибелі.

Необхідно пам'ятати, що розліт осколків (уламків) у разі вибуху міни становить до 500 метрів.

АРТИЛЕРІЙСЬКІ СНАРЯДИ

ОБЕРЕЖНО МІ

DANGER

MINES

Ніколи не намагайтеся зрушити з місця або підняти артилерійський снаряд, оскільки це спричинить його вибух і, як наслідок, призведе до нанесення важких травм або загибелі.

Необхідно пам'ятати, що розліт осколків (уламків) у разі вибуху артилерійського снаряду становить до 800 метрів.

ПІДРИВНИКИ та ЗАПАЛИ

Вибух підричника або запалу незмінно призведе до отримання травм - відриву пальців рук або ніг, ураження очей тощо.

Необхідно пам'ятати, що більшість підричників дуже чутливі до механічних коливань і мають принцип миттєвої дії.

НАБОЇ ДО СТРІЛЕЦЬКОЇ ЗБРОЇ

Ніколи не намагайтеся розібрати набій, наносити по ньому удари, кидати в багаття або здійснювати інші механічні дії.

Небезпека в таких випадках полягає в тому, що при спрацьовуванні набою неможливо передбачити напрямок польоту кулі.

Необхідно знати, що дальність польоту кулі становить понад 1500 метрів, а радіус ураження осколками від великокаліберного набою становить не менше 20 метрів.

АВІАЦІЙНІ БОМБИ

ОБЕРЕЖНО МІ

DANGER

MINES

Ніколи не намагайтеся зрушити з місця або підняти авіаційну бомбу, оскільки це спричинить її вибух і, як наслідок, призведе до нанесення важких травм або загибелі.

Необхідно пам'ятати, що розліт осколків (уламків) у разі вибуху авіабомби становить до 1500 метрів.

Авіаційні боєприпаси

ФАБ 250

КАСЕТНІ БОЄПРИПАСИ

Ніколи не намагайтеся зрушити з місця або підняти касетний елемент, оскільки це спричинить його вибух і, як наслідок, призведе до нанесення важких травм або загибелі.

САМОРОБНІ ВИБУХОВІ ПРИСТРОЇ

Саморобним вибуховим пристроєм може виявитися будь-який предмет. Основною характерною підозрою належності предмета до саморобного вибухового пристрою є залишення такого предмета без нагляду або його місцезнаходження не типово для такої місцевості або обстановки.

DANGER MINES

Гранати
Мінімальна
безпечна
відстань —
200 м

Міни
Мінімальна безпечна
відстань для евакуації:
• протипіхотні — 100 м
• направленої дії — 300 м
• протитанкові — 150 м

Пакет 100x200
Мінімальна
безпечна відстань
для евакуації —
300 м

Ознаки підозрілих предметів:

1. Залишені без нагляду предмети (коробки, валізи, пакети тощо), які не повинні бути в цих місцях.
2. Каністри, пляшки, інші ємності, з яких відчувається запах бензину, газу та інших нафтопродуктів.
3. Коробки, в які вмонтовані лампочки, перемикачі або дроти.
4. Предмети, на яких закріплені радіотелефони, пейджери, годинники та інші аналогічні пристрої.

**Артилерійські
босприпаси**
Мінімальна
безпечна
відстань для
евакуації —
500–1200 м

Газові балони
Мінімальна
безпечна
відстань
для евакуації —
100 м

**Саморобний
вибуховий
пристрій**
Мінімальна
безпечна
відстань для евакуації — 200 м

Дипломат
Мінімальна безпечна відстань
для евакуації — 500 м

Коробка 300x200x150
Мінімальна безпечна відстань
для евакуації — 350 м

Заходи безпеки

При знаходженні в небезпечних районах необхідно знати, що всі ознаки, що викликають сумнів, необхідно розглядати як

ПОПЕРЕДЖЕННЯ ПРО НЕБЕЗПЕКУ !

**НІКОЛИ НЕ ЗАХОДЬТЕ У РАЙОНИ, ЗНАКАМИ
МІННОЇ НЕБЕЗПЕКИ ОГороДЖЕНІ ТА
ПОЗНАЧЕНІ**

ЯКЩО БАЧИШ МІНУ

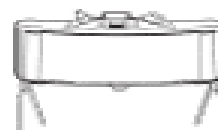
МІНОМЕТНУ

ПРОТИПІХОТНУ

РОЗТЯЖКУ

ГРАНАТУ

ЛІСОСМУГИ

ЗРУЙНОВАНІ
БУДІВЛІ

ПОКИНУТІ
ВІЙСЬКОВІ
УКРІПЛЕННЯ

ЗРУЙНОВАНА
ТЕХНІКА

УЗВІННЯ

ГОРОДИ

ВОДОЙМИ

МОЖЕ
ВБИТИ

МОЖЕ
ПОКАЛІЧИТИ

МОЖЕ
ВБИТИ ДРУЗІВ

Не чіпай

Відійди

Зателефонуй 101

ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ У РАЗІ ВИЯВЛЕННЯ ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИХ ПРЕДМЕТІВ

1. Не підходити, не чіпати, не переміщувати виявлений вибухонебезпечний або підозрілий предмет!

2. Попередьте про знахідку інших осіб, які знаходяться поруч. Відведіть їх на безпечну відстань (не менше 100 метрів)!

3. негайно повідомте про виявлення вибухонебезпечного предмета за телефонами 101 (ДСНС) або 102 (Національна поліція)!

4. Запам'ятайте місце знаходження вибухонебезпечного або підозрілого предмета!

!!! КАТЕГОРИЧНО ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ!!!

СТОП МИНИ!

DANGER MINES!

1. Підходити до вибухонебезпечного предмета, торкатися його, піднімати, переносити або перекочувати його з місця на місце!

2. Наносити удари по вибухонебезпечному предмету (ударяти по корпусу, а також один предмет об інший)!

3. Намагатися розібрати або розпилити вибухонебезпечний предмет!

НАДАННЯ ДОПОМОГИ ПОСТРАЖДАЛИМ ВІД ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИХ ПРЕДМЕТІВ

При надзвичайній події пов'язаної з вибухом вибухонебезпечного предмета рекомендується діяти наступним чином:

- Зберігайте спокій, не кидайтеся зразу до постраждалого та не робіть будь-яких рятувальних дій у зоні, яка може бути замінованою.
- Відмітьте час та точне місце події.
- Викличте на допомогу спеціалістів з розмінування та медичних робітників.
- Попросіть постраждалого від міни не рухатись та повідомте йому, що допомога вже в дорозі.
- Візьміть аптечку першої допомоги.
- Перевірте дихання постраждалого. При необхідності та можливості прочистить дихальні шляхи та зробить штучне дихання, або зробіть заходи з відновлювання серцево-легеневої діяльності.
- Зупиніть кровотечу. Підніміть поранену кінцівку вище рівня серця. Використовуйте любий перев'язувальний або підручний матеріал для накладання давлучої пов'язки.
- Якщо поранений знаходиться без свідомості, покладіть його на спину або проміжне положення (між положенням лежачи на животі і на боку).
- Захистіть постраждалого від вітру, дощу, холоду або яскравого сонця. Допоможіть йому залишитися у теплі та зберігайте спокій. Розмовляйте з ним та пояснюйте йому, що збираєтесь робити.
- Дайте постраждалому води.
- Коли постраждалий буде віднесений до машини, негайно відвезіть його до медичного закладу та залишіть інструкції для викликаного вами транспорту.
- При транспортуванні забезпечте правильне накладання пов'язок та зупинку кровотечі.
- Ніколи не накладайте швів на рани та не робіть складної медичної допомоги якщо ви не лікар.

Характерні ознаки ворожих БпЛА

БпЛА що застосовуються супротивником

Орлан-10

- **Розвідувальний БпЛА:**
- **застосовується для проведення розвідки, коригування вогню**
- **Не є ударним БпЛА**

БпЛА, що застосовуються супротивником

Елерон-3

Розвідувальний БпЛА:

- застосовується для проведення розвідки, коригування вогню

Не є ударним БпЛА

БпЛА що застосовуються супротивником

- БпЛА мультироторного типу
- Розвідувальний БпЛА:
 - застосовується для проведення розвідки, коригування вогню
- Не є ударним БпЛА

- Форпост
 - Розвідувальний БпЛА:
 - застосовується для проведення розвідки, коригування вогню
- Не є ударним БпЛА

**Ударні
БпЛА
«камікадзе»
shahed-136**

Основні характеристики та ознаки

- Має характерний зовнішній вигляд та гучний звук двигуна, що нагадує мотодвигун
- Бойова частина 40-50кг
- Висота польоту 60-4000 м
- На підльоті до цілі знижується до висоти 100-200 м
- Швидкість польоту 150-180 км/год

Алгоритм дій при виявленні ворожих БпЛА

- При знаходженні у приміщеннях діяти у відповідності до затвердженого алгоритму:
 - В разі виявлення БпЛА передавати відповідальній особі від керівництва про місце, координати, тип БпЛА
 - Відповідальна особа після отримання вищевказаної інформації негайно організовує передачу через чергову службу до відповідного підрозділу ЗСУ, з яким налагоджено координацію і оперативний зв'язок
 - При надходженні інформації про атаку ударних БпЛА відповідальна особа від керівництва зобов'язана оповістити людей про небезпеку
 - При візуальному спостереженні ударних БпЛА-камікадзе негайно перейти до укриття
 - Вжити заходів щодо укриття персоналу та техніки від ураження та уламків
 - У разі виявлення уламків, або частин БпЛА не торкатися їх та повідомити через чергову службу піротехнічні підрозділи ДСНС, а також підрозділи Нацполіції, ЗСУ, СБУ

У разі виявлення ворожих БпЛА в неробочий час

- **Переміститись у безпечне місце!**
- **За можливості визначити напрямок руху БпЛА**
- **Передати за можливості відповідну інформацію про помічений БпЛА (вид БпЛА, напрямок руху та іншу інформацію, що вдалось побачити) до поліції, ДСНС за телефонами 101, 102, або за номерами телефонів чергової служби**
- **Телефон чергової зміни ДСНС у населеному пункті _____**
- **Телефон начальника чергової зміни ДСНС України 044 247-30-50**

Ліквідація наслідків воєнних дій у населених пунктах та на територіях, що зазнали впливу засобів ураження

ДІЇ НАСЕЛЕННЯ ПРИ ВИЯВЛЕННІ ПІДОЗРІЛОГО (ВИБУХО-НЕБЕЗПЕЧНОГО) ПРЕДМЕТУ

Останнім часом трапляються випадки виявлення предметів на сходових площадках, біля дверей квартир, в установах, у громадському транспорті та місцях скупчення людей, які можуть виявитися вибуховими пристроями.

Слід пам'ятати, що для камуфляжу вибухових пристроїв можуть бути використані звичайні побутові предмети: портфелі, валізи, сумки, пакунки, пакети, згортки, мішки, ящики, коробки, іграшки тощо, зовнішній вигляд яких може приховувати їх справжнє призначення.

Ознаками підозрілих предметів, які можуть виявитися вибуховими пристроями, можуть бути: наявність дротів, малої антени, скотчу, підозрілих звуків (цокання годинника, клацання), джерел електричного живлення (батареюк, акумуляторів) або розтяжки з дроту (шпагату, мотузки), незвичне розміщення предмету, а також не властивий специфічний запах.

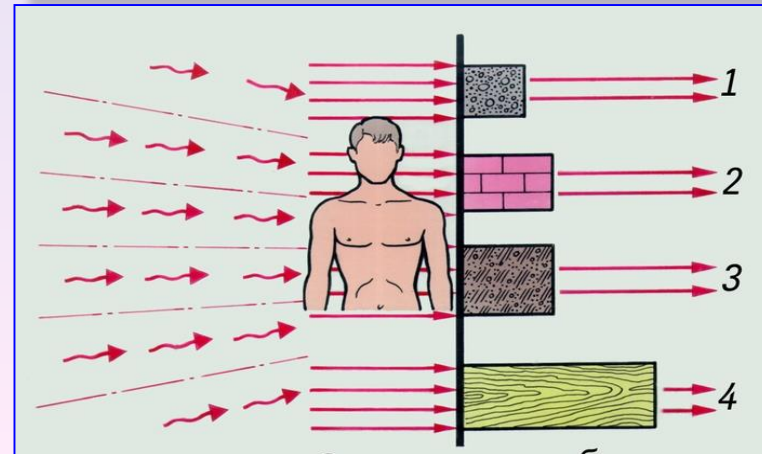
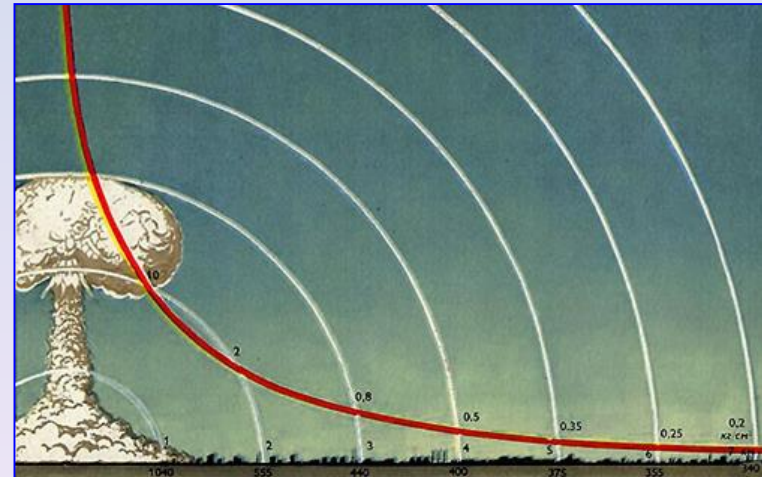
**Сучасні засоби масового
ураження та їх
характеристика, фактори
ураження ядерної, хімічної,
біологічної зброї**

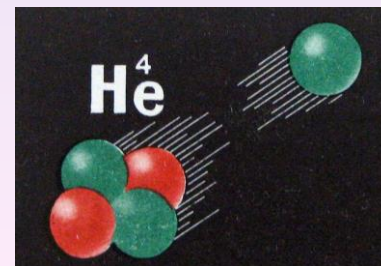
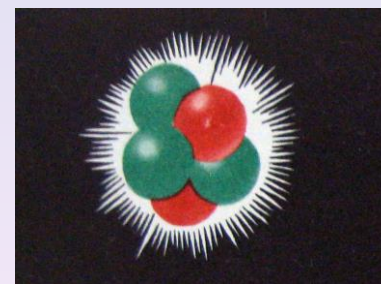
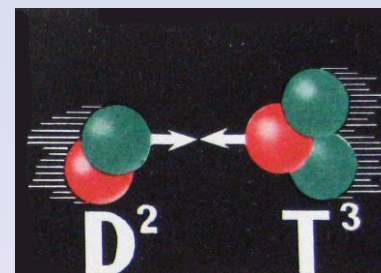
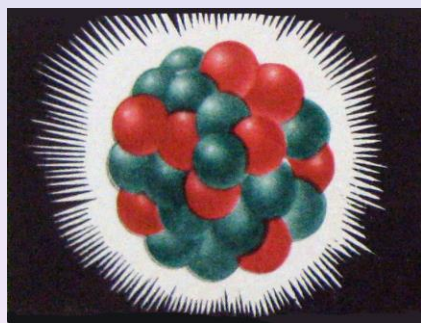
Звичайна зброя включає всі вогневі й ударні засоби, які застосовують артилерійські, зенітні, авіаційні, стрілецькі та інженерні боєприпаси і ракети в звичайному спорядженні.

До звичайної зброї відносяться запалювальні боєприпаси й суміші.

Зброєю масового ураження (ЗМУ) є ядерна, хімічна й біологічна зброя.

Ядерною зброєю називається зброя масового ураження, вибухової дії, яка ґрунтується на використанні внутрішньоядерної енергії, яка утворюється при ланцюгових реакціях розподілу важких ядер деяких ізотопів урану і плутонію або при термоядерних реакціях синтезу легких ядер ізотопів водню (дейтерію і тритію) у більш важкі, наприклад, ядра ізотопів гелію.

Засоби доставки ядерної зброї

Атомная подводная лодка "Гепард"

Междокументарный бомбардировщик
ракета РС-20В

Бомбардировщик

Тяжелый атомный крейсер

Ракета

Мобильный комплекс "Тополь М"

ФАКТОРИ УРАЖЕННЯ ЯДЕРНОЮ ЗБРОЄЮ – це процеси та явища, які виникають при ядерному вибуху та визначають його уражаючу дію

ПОВІТРЯНА УДАРНА ХВИЛЯ

СВІТЛОВЕ ВИПРОМІНЕННЯ

ПРОНИКАЮЧА РАДІАЦІЯ

ЕЛЕКТРОМАГНІТНИЙ ІМПУЛЬС

РАДІОАКТИВНЕ ЗАРАЖЕННЯ МІСЦЕВОСТІ

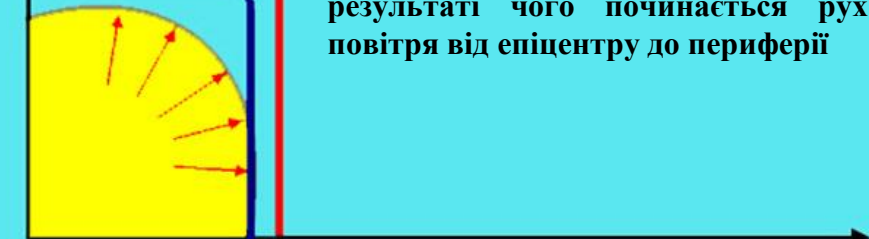
ПОВІТРЯНА УДАРНА ХВИЛЯ

Ударна хвиля - це область різкого стиснення повітря, що розповсюджується від центру вибуху із надзвуковою швидкістю (понад 330 м/с). **Час дії** – до 10 секунд.

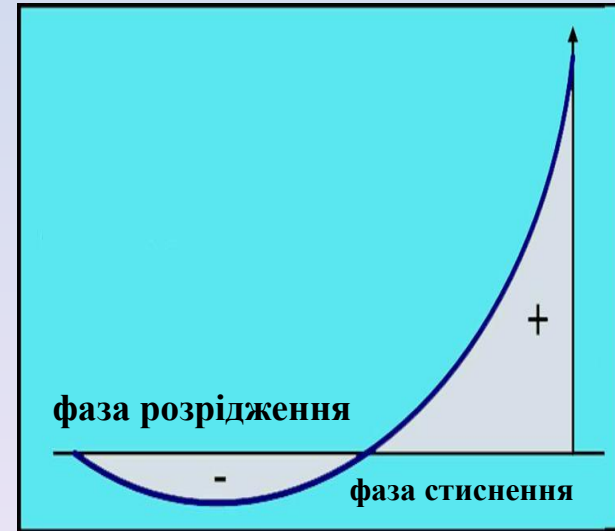
Температура – мільйони градусів

Тиск - сотні тисяч кгс/см²

В зоні нагрітого нерухомого повітря збільшується тиск, в результаті чого починається рух повітря від епіцентру до периферії

Радіус ділянки, що світиться

Ураження ударною хвилею викликаються як дією надлишкового тиску, так і метальною її дією (швидкісним натиском), обумовленим рухом повітря в хвилі.

Ударна хвиля руйнує споруди й уражає людей. На значних відстанях перетворюється в звукову.

ПОВІТРЯНА УДАРНА ХВИЛЯ

Захист від ударної хвилі:

- інженерні споруди (траншеї, окопи, бліндажі, сховища);
- захисні властивості місцевості (пагорби, яри, насипи);
- на відкритій місцевості необхідно лягти обличчям до низу, ногами в бік вибуху, руки закласти під себе.

Перша медична допомога:

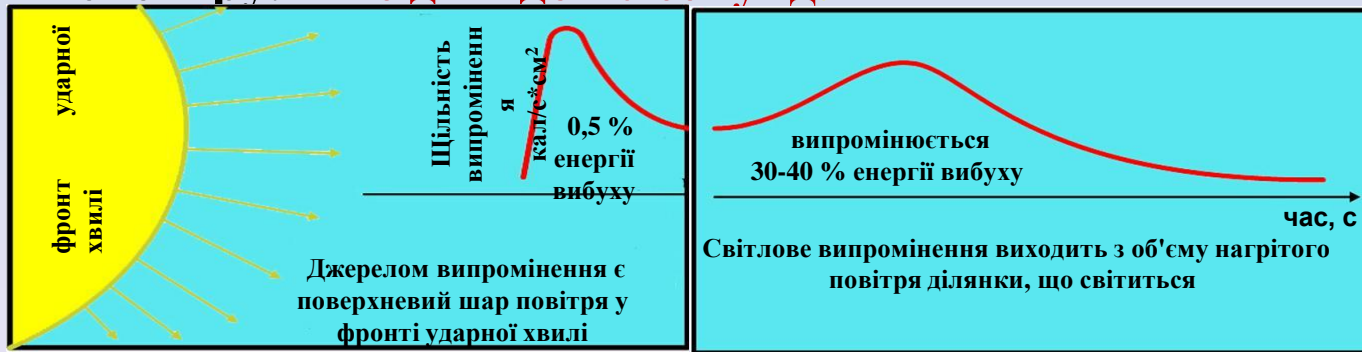
- зупинити кровотечу;
- ввести протибольовий засіб (з комплекту індивідуальної аптечки);
- Накласти пов'язку;
- На переломи накласти шину;
- Евакуювати пораненого до медичного пункту.

Ударна хвиля руйнує споруди й уражає людей. На значних відстанях перетворюється в звукову.

СВІТЛОВЕ ВИПРОМІНЕННЯ

Світлове випромінювання – це електромагнітне випромінення оптичного діапазону у видимій, ультрафіолетовій та інфрачервоній ділянках спектру. **Час дії – до 40 секунд.**

Світлове випромінення викликає у людини опіки шкіри, ураження очей і тимчасове засліплення.

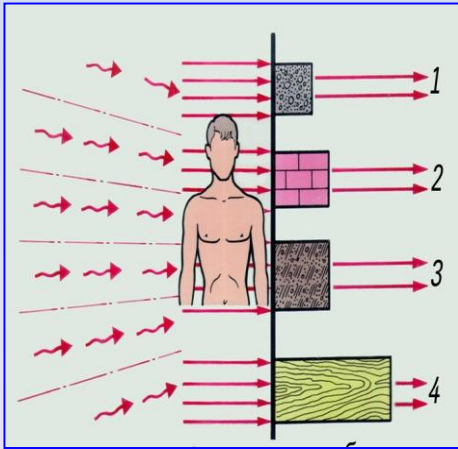
З метою захисту очей від засліплення людина має знаходитися, по можливості, в закритих приміщеннях, необхідно використовувати фортифікаційні споруди і захисні властивості місцевості.

ПРОНИКАЮЧА РАДІАЦІЯ

Проникаюча радіація – це потік гама-променів та нейтронів, які розповсюджуються у середовищі та викликають його іонізацію. **Час дії – до 20 секунд.**

Уражаюча дія обумовлена тим, що проходячи через живу тканину, гамма випромінення та нейтрони іонізують молекули, які входять до складу клітин, що порушує обмін речовин та нормальну життєдіяльність клітин в результаті чого розвивається променева хвороба. Важкість променевої хвороби визначається отриманою дозою опромінення.

Перша допомога:

– прийняти п'ять таблеток протибактеріального засобу (або радіозахисний засіб) та одну таблетку проти нудотного з комплекту індивідуальної аптечки;

При необхідності постраждалого евакуювати до медичного пункту.

Захист від проникаючої радіації: інженерні споруди та захисні властивості місцевості.

Пагорби з крутизною скатів понад 10 градусів та висотою до 200 метрів екрануючи проникаючу радіацію здатні знизити дозу отриману населенням на 40-60%. Лісові масиви спілого лісу в порівнянні з відкритою місцевістю зменшують дозу проникаючої радіації в 1,5-3 рази.

ЕЛЕКТРОМАГНІТНИЙ ІМПУЛЬС

Електромагнітний імпульс – це короточасні електричні та магнітні поля, що виникають при ядерному вибуху у повітрі і ґрунті. Проявляється при наземних та повітряних вибухах. **Час дії – до 1 секунди.**

Для захисту радіоелектронної апаратури рекомендується використовувати:

двох провідні симетричні кабельні і чи дротяні лінії;
екрановані кабелі і багатошарові екрани;
розрядники, розділові трансформатори і запобіжники.

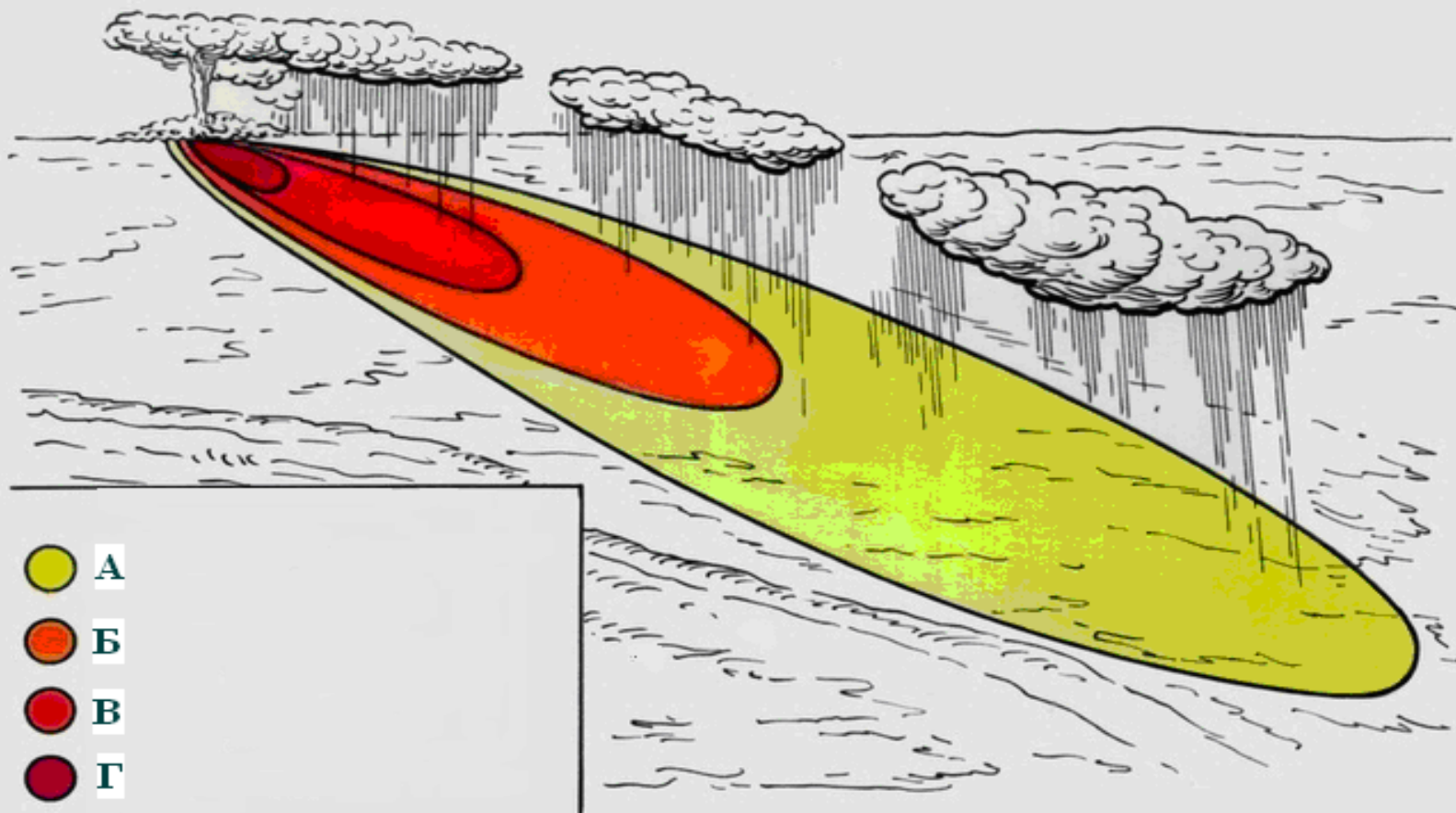
Ці елементи захищають апаратуру від виникаючих перенапружень, після припинення дії перенапружень вони повинні автоматично відновлювати свою працездатність.

Захист автономної апаратури (не пов'язаної із зовнішніми лініями і тому маючої слабкий електромагнітний зв'язок з полями ЕМІ) може бути досягнута:

екрануванням апаратури;
використовуванням малочутливих елементів;
введенням обмежувачів амплітуди ЕМІ типу розрядника та фільтрів.

РАДІОАКТИВНЕ ЗАБРУДНЕННЯ МІСЦЕВОСТІ

Радіоактивне забруднення місцевості – це зараження місцевості, приземного прошарку атмосфери, води та інших об'єктів радіоактивними речовинами, що випадають з радіоактивної хмари ядерного вибуху.

ХІМІЧНА ЗБРОЯ

Хімічна зброя – це зброя масового ураження, уражаюча дія якої заснована на використанні отруйних речовин.

Хімічна зброя – це бойові отруйні речовини та засоби їх застосування.

Отруйні речовини – це токсичні хімічні сполуки, які мають визначені фізичні і хімічні властивості, що уможливлюють їхнє бойове застосування з метою ураження населення, зараження місцевості, техніки.

Основними шляхами проникнення ОР в організм людини є: органи дихання (інгаляційне), шкіра (резорбтивно), шлунково-кишковий тракт (пероральне) та через кров

Спорядження засобу доставки

Отруйні речовини нервово-паралітичної дії

Зарин, зоман, Ви-Икс (Vx) – це безкольорові або легко жовтуваті рідини зі слабким фруктовим запахом.

Уражають нервову систему, потрапляють в організм через органи дихання, шкірні покриви і тракт травлення. Крім того, викликають сильне звуження зіниць очей (міоз). Для захисту від них необхідний не тільки протигаз, але і засоби індивідуального захисту шкіри.

Основний бойовий стан:

зарин – пар;
зоман, VX – аерозоль.

Стійкість:

зарин: влітку – до декількох годин; зимою – до 1 доби;

зоман: влітку – до 10 годин; зимою – до 7 діб;

VX: влітку – 7-15 діб; зимою – до 21 доби (сніжною зимою – до початків тепла).

Летальні дози через органи дихання :

зарин – 0,1 мг*хв/л;

зоман – 0,05 мг*хв/л;

VX – 0,01 мг*хв/л;

Отруйні речовини нервово-паралітичної дії

Симптоми ураження:

- 1.Звуження зіниць (міоз);
- 2.Біль та стиснення в грудях;
- 3.Сильна головна біль;
- 4.Нудота та блювота;
- 5.Судороги;
- 6.Втрата свідомості;
- 7.Параліч дихання і серця.

При летальних концентраціях смерть настає через 2-15 хв.

Перша медична допомога:

1. Надіти протигаз;
2. Ввести антидот з комплекту індивідуальної аптечки;
3. При потраплянні на шкіру – обробити ІПП-8;
4. Винести ураженого з зараженої ділянки;
5. Зробити штучне дихання;
6. Евакуювати пораненого до медичного пункту.

При потраплянні отруйної речовини у шлунок необхідно викликати рвоту, по можливості промити шлунок 1% розчином питної соди, уражені очі промити 2 % розчином питної соди або чистої води.

Отруйні речовини шкіряно-наривної дії

Іприт, люїзит – безбарвні або світло-жовті рідини зі слабким запахом часнику або гірчиці (азотистий іприт – без запаху), важче води. При температурі близько 14°C замерзають. На повітрі випаровуються повільно. У воді розчиняються погано; добре розчиняється в спирті, бензині та інших органічних розчинниках. Легко усмоктується в дерево, шкіру, тканини і фарбу.

Основний бойовий стан: аерозоль

Стійкість: до 7 діб

Летальні дози

через шкіряні покрови – 50 мг/кг

через органи дихання – 1,3 мг*хв/л;

Симптоми ураження:

через 4-8 годин – поява почервоніння та зуд;

через 1 добу – поява на шкірі пухирів;

через 2-3 доби – пухирі проривають та утворюють незагоючі виразки

При потраплянні в очі призводить до повної сліпоти.

Перша медична допомога:

1. Надіти протигаз;
2. При потраплянні на шкіру – обробити І П П - 8;
3. Після виходу з зараженої місцевості очі промити водою.

Отруйні речовини задушливої дії

Фосген, дифосген – безбарвний газ, важче повітря, із запахом, що нагадує запах прілого сіна або гнилих фруктів. Погано розчиняється у воді, добре в органічних розчинниках. Добре випаровуються. Мають кумулятивну дію. Типові нестійкі ОР, застосовуються для зараження повітря.

Основний бойовий стан:
пар; газ

Стійкість: до 10 хвилин

Летальна доза (для фосгену) – 3,2 мг*хв/л;

Симптоми ураження:

солодкуватий присмак у роті, подразнення очей, слезотеча; кашель; нудота та рвота;

*Після виходу із зараженої атмосфери всі симптоми зникають, наступає період схованої дії (4–5 годин), протягом якого розвивається ураження легеневої тканини. Стан погіршується: ускладнено дихання; сильний кашель; головний біль; посиніння губ (язика)
Через 6-8 годин наступає загибель.*

Перша медична допомога:

1. Надіти протигаз;
2. Винести ураженого з зараженої ділянки;
3. Забезпечити спокій та полегшити дихання;
4. Дати випити гарячу воду (*по можливості - каву*);
5. Евакуювати ураженого до медичного пункту.

Антидоту – не має. Забороняється робити штучне дихання

Картки хімічних агентів (небезпечних хімічних речовин)

ХЛОР

Фізико-хімічні властивості: зеленувато-жовтий газ зі своєрідним «колючим» запахом. ПДК = 1,0 мг/м³. Шлях потрапляння до організму - інгаляційний
Подразнює дихальні шляхи. Може викликати відтік легенів.

Клініка ураження:

Високі концентрації можуть призвести до миттєвої загибелі (рефлекторне заторможення дихального центру).

за вдихом парів хлору – судорожний видих, обличчя синіє, постраждалий задихається, робить спробу бігти, падає, втрачає свідомість. Пульс нитковидний. Зупинка серця та дихання. Загибель від хімічного відтоку легенів.

Середні та низькі концентрації: викликають за грудні болі, печію та різь в очах, слезотечу, сухий кашель, часто приступами. Через 2-3 години розвивається картина відтоку легенів.

Перша медична допомога:

1. Постраждалому необхідно надати доступ до свіжого повітря, забезпечити спокій, зігрівання, по можливості надати кисень.
2. Промивання очей, носо-ротової порожнини 2% розчином соди. Надати тепле питво (по можливості молоко з содою або каву з молоком).

Госпіталізація обов'язкова.

Картки хімічних агентів (небезпечних хімічних речовин)

АМІАК

Фізико-хімічні властивості: безкольоровий газ (рідина) зі специфічним гострим запахом. ПДК = 20,0 мг/м³. Шлях потрапляння до організму - інгаляційний
Подразнює переважно верхні дихальні шляхи. Може викликати відтік легенів.

Клініка ураження:

Високі концентрації викликають сильну сльозотечу та різь в очах, задуше, біль в шлунку, нудоту.

Постраждалий сильно збуджений, може спостерігатись стан буйної нісенітничі . Різкий розлад дихання та кровообігу. Загибель настає від серцевої недостатності.

Низькі концентрації: легке подразнення очей та слизистих носа, слинотеча, головна біль, нудота, почервоніння обличчя, пітливість, біль в грудях.

Перша медична допомога:

1. Постраждалому необхідно надати доступ до свіжого повітря.
2. Промивання очей водою, при потрапленні аміаку на шкіру – промити водою та по можливості накласти примочки або компрес з 5% розчином оцтової або лимонної кислоти.
3. Надати теплу рідину (по можливості молоко з мінеральною водою (типу боржомі)).
Госпіталізація обов'язкова.

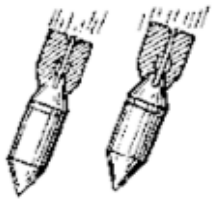
Біологічна зброя - це зброя масового ураження, дія якої заснована на використанні біологічних засобів.

Існує переважно у вигляді спеціальних боєприпасів і бойових приладів із різними способами доставки, споряджені біологічними засобами.

Ракети

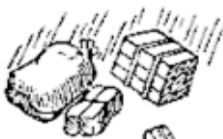
Артилерійські снаряди і міни

Авіаційні бомби

Спеціальні апарати, що розсуть комах з літаків

Пакети (мішки, контейнери, коробки), що зкидаються з літаків

Диверсійні методи

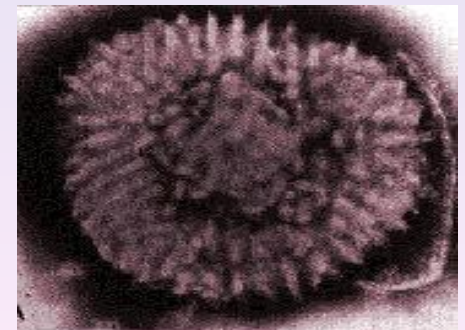
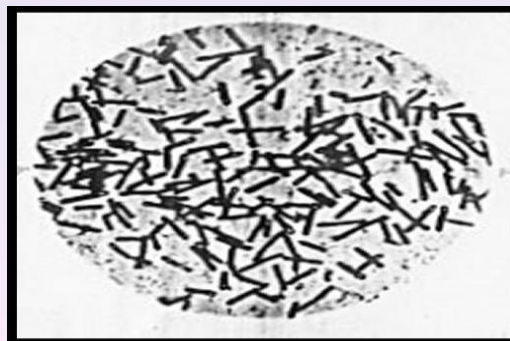
Біологічні засоби – це хвороботворні мікроби та продукти їх життєдіяльності (токсини) спроможні викликати масові важкі захворювання

- *Вважається, що розпилення 20 грам порошку із спорами сибірської виразки, наприклад, в Нью-Йоркському метро в «годину пік» може призвести до зараження близько 1% населення (близько 126 тисяч осіб) Нью-Йорку, з яких імовірно загине 120 тисяч осіб, так як причина захворювання орієнтовно буде встановлена тільки через 2-3 доби.*

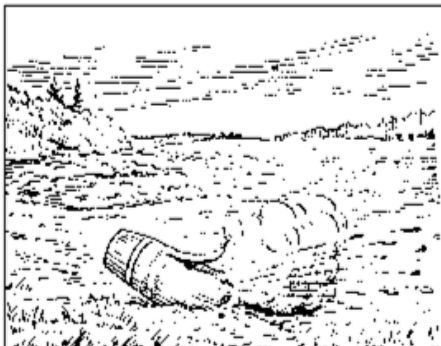
Бойові властивості біологічної зброї визначаються особливостями дії біологічних речовин на організм людини та тварин.

До них відносяться:

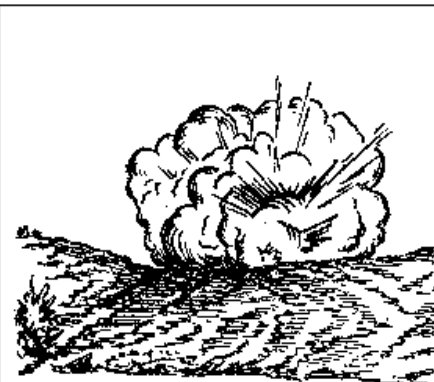
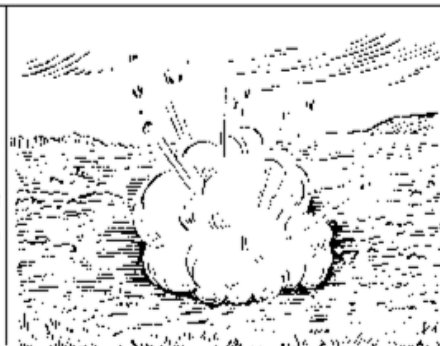
- можливість викликати масові інфекційні хвороби при потраплянні в організм у невеликих кількостях;**
- здатність швидко передаватися від хворого до здорового;**
- велика тривалість зберігання вражаючих властивостей;**
- наявність прихованого (інкубаційного) періоду;**
- труднощі та тривалість визначення збудника хвороби.**

ОЗНАКИ ЗАСТОСУВАННЯ ХІМІЧНОЇ ТА БІОЛОГІЧНОЇ ЗБРОЇ

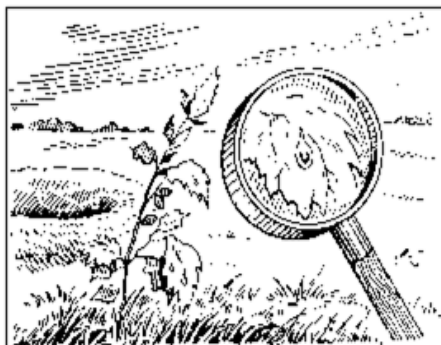
Глухий звук розривів хімічних снарядів і поява в місцях розривів білого диму

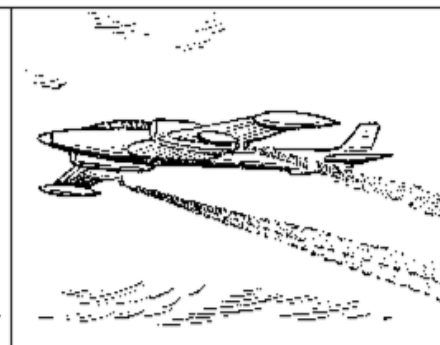
Глухі розриви снарядів (мін)

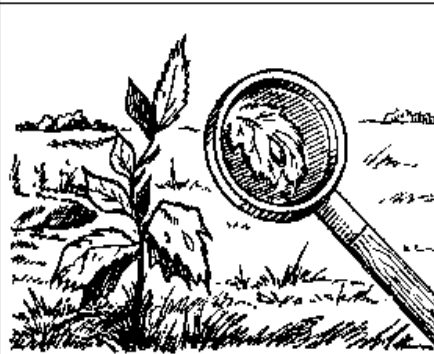
Трупи тварин

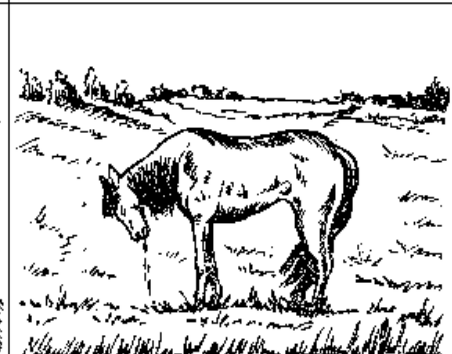
Краплі рідини на ґрунті та рослинності поблизу воронок

Поява за літаком темних смуг

Краплі рідини на ґрунті і рослинності поблизу воронок

Хворі тварини

Зброя масового ураження гіпотетично може працювати і на інших принципах:

- ◎ інфразвукова зброя
- ◎ радіологічна зброя
- ◎ надрадіочастотна зброя
- ◎ генетична зброя
- ◎ геофізична зброя або тектонічна зброя
- ◎ променева зброя
- ◎ лазерна зброя

РАДІАЦІЙНИЙ ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ

Слово **“радіація”** отримало корінь від латинського слова **“радіо”**, на українській мові - **“випромінювати”**.

Частина випромювань має електромагнітну природу і відрізняється довжиною хвилі або частотою коливань:

- **низькочастотні електромагнітні коливання – промислове електрообладнання;**
- **радіохвилі, інфрачервоне випромінювання – теплове;**
- **видиме випромінювання – світло;**
- **рентгенівське випромінювання, гама випромінювання.**

Радіаційний фон – іонізуюче

опромінювання від природних джерел космічного та земного походження, а також від штучних радіонуклідів, котрі розсіяні в біосфері в результаті діяльності людини. Він має відносно постійний рівень, котрий впливає на населення .

Природний радіаційний фон – іонізуюче

опромінювання від природних джерел космічного та природного походження, яке впливає на людину на поверхні земної кулі.

Основні характеристики радіоактивності і одиниці вимірювання іонізуючого випромінювання

Назва величини	Позасистемні одиниці вимірювання	Система С І	Співвідношення одиниць вимірювання
1	2	3	4
<p>Активність -кількість розпадів ядер атомів за одиницю часу (розпад в секунду).</p>	<p>Кюри (Ки) (де Ки-кількість РР, в яких проходить 37 млрд. розпадів ядер атомів за 1 сек</p>	<p>Беккерель (БК) – одиниця активності нукліда в радіоактивному джерелі (опромінювачі)</p>	<p>1 Ки = 3.7×10^{10} БК</p>
- твердої речовини	Ки/кг	БК/кг	
- рідини	Ки/л	БК/л	
- поверхні	Ки/км ²	БК/м ²	
- ступінь радіоактивного забруднення поверхні.	<u>Розпади</u> см ²	<u>Кількість часток</u> см ²	
<p>Доза випромінювання – енергія випромінювання, - поглинута в одиниці об'єму або маси речовини за весь час дії випромінювання. Чим швидше накопичена доза, тим більша її уразлива дія, і навпаки.</p> <p>Види доз:</p>			

<p>- експозиційна—кількісна харак-теристика рентгенівського і гама-опромінення основана на їх іонізуючої дії і виражена сумарним електричним зарядом іонів одного знаку, утворених в одиниці об'єму повітря в умовах електронної рівноваги.</p> <p>- поглинута доза – енергія іонізуючого опромінення, поглинута тілом, яке опромінюється (тканинами організму) в переліку на одиницю маси.</p>	<p>Рентген (Р) РАД (рад)</p>	<p>Кулон 1 кг ГРЕЙ (гр.)</p>	<p>$1\text{Р} = 2.58 \times 10^4 \text{ к/кг}$ $1 \text{Рад} = 0,01\text{Гр}$ $1 \text{Гр} = 100 \text{Рад}$ Грей –одиниця поглинутої дози в системах СІ – є кількість енергії іонізуючого опромінення, поглинутої одиницею маси будь-якого фізичного тіла, наприклад, тканинами організму $1 \text{Гр} = 1\text{Дж/кг}$</p>
<p>- еквівалентна – поглинута доза, помножена на коефіцієнт, який відображає здатність даного виду опромінення вражати тканини організму.</p>	<p>БЕР (Бер)</p>	<p>Зіверт (Зв)</p>	<p>$1 \text{Бер} = 0,01 \text{Зв}$ $1\text{Зв} = 100 \text{Бер}$ $1\text{мЗв} = 100\text{мБер}$ Зіверт – одиниця еквівалентної дози в системі СІ – є одиниця поглинутої дози, помножену на коефіцієнт враховуючий неоднакову радіаційну небезпеку для організму різних видів іонізуючого опромінення. 1 зіверт відповідає поглинутій дозі в 1 Дж/кг</p>
<p>Потужність випромінювання характеризує інтенсивність гама випромінювання – доза, що створюється за одиницю часу і характеризує швидкість накопичення дози .</p>			
<p>експозиційної</p>	<p>Р/год</p>	<p>К/кг</p>	<p>$1\text{Р/год} = 0,72 \times 10^{-7} \text{ К/кг}$</p>
<p>Поглинутої дози</p>	<p>Рад/год</p>	<p>Гр/кг</p>	<p>$1\text{Рад/год} = 2,7 \times 10^{-7} \text{ Гр/сек}$</p>
<p>Еквівалентної дози</p>	<p>Бер/год</p>	<p>Зв/сек</p>	<p>$1\text{Бер/год} = 2,7 \times 10^{-7} \text{ Зв/сек}$</p>

1рад = 1,05 Р; 1Р = 0,93 рад; 1 Бер = 1,04 Р.

Режими радіаційного захисту населення при аварійних ситуаціях на АЕС

Розуміється порядок дії людей, використання способів і засобів захисту в зонах радіоактивного зараження, який передбачає максимальне зменшення можливих доз опромінення

№ режиму	Сила експозиційної дози, Mr / год.	Режимні заходи по захисту населення
1	0,1 +0,3	Укриття дітей , герметизація приміщень, укриття та упаковка продуктів харчування. Обмежене перебування на відкритій місцевості дорослих. Обладнання санітарних бар'єрів на входах у квартири
2	0,3+1,5	Заходи першого режиму, йодна профілактика дітей.
3	1,51+15	Заходи попередніх режимів, йодна профілактика всього населення, часткова евакуація.
4	15,1+100	Заходи 1, 2, 3 режимів, евакуація всього населення, крім контингенту, задіяного в аварійно-рятувальних роботах
5	Більше 100	Повна евакуація населення.

ЙОДНА ПРОФІЛАКТИКА У РАЗІ РАДІАЦІЙНОЇ НЕБЕЗПЕКИ (Варіант)

Йодну профілактику проводять **тільки після офіційного оповіщення!**

Для цього приймають йодид калію.

КОЛИ ОПТИМАЛЬНО ПРИЙМАТИ ПРЕПАРАТ?

За 6 і менше годин до надходження радіоактивної хмари.

Одночасно з надходженням хмари та через 6 годин після.

ПРИЙМАТИ ПРЕПАРАТ ЧЕРЕЗ 24 ГОДИНИ ПІСЛЯ НАДХОДЖЕННЯ ХМАРИ – НЕ РЕКОМЕНДОВАНО

Кому і в яких дозах потрібно приймати йодид калію?

ЙОДИД КАЛІЮ ПРИЙМАЮТЬ ОДНОРАЗОВО:

Діти до 1 місяця – 16 мг

Діти від 1 місяця до 3 років – 32 мг

Діти від 3 років до 12 років – 62,5 мг

Підлітки від 13 років до 18 років, дорослі до 40 років, вагітні та матері, які годують грудьми – 125 мг

Людам старшим за 40 років калій йодид не призначають.

Використання спиртового розчину йоду чи розчину Люголя є неефективним та шкідливим!!!!

Варіант проведення йодної профілактика у зоні радіаційних уражень

- застосовується, якщо очікувана поглинена доза опромінення щитовидної залози від накопичення в ній йоду радіоактивного може перевищити 50 мілігрей (5 рад) згідно Закону України “” Про захист людини від впливу іонізуючих випромінювань”, НРБУ – 97.

Вживання йодистого калію(йодид калію) після їжі разом з чаєм, соком або водою 1 раз на день протягом 7 діб;

- дітям від 5 – ти років і дорослим – 1 пігулка (0,125 г.) на один прийом після їжі на 100 мл. Води, чаю, молока;
- дітям до 2 – х до 5 – ти років після їжі по по 0,5 дози (пігулки) на один прийом один раз на день;
- дітям до 2 – х років – по 0,25 дози дорослих.

Водно – спиртовий розчин йоду:

- вживати після їжі тричі на день на протязі 7 діб:
- дітям від 5 – х років та дорослим по 3 - 10 крапель на 100мл. води;
- дітям від 2 – х до 5 – ти по років по 10 крапель на 100мл . молока (консервованого) або суміші, що приймає дитина, тричі на день;
- дітям до 2 – х років – до 3- 5 крапель на 100мл молока (консервованого) або суміші, що приймає дитина, тричі на день.

Наносити на відкриті поверхні настоянку йоду у вигляді сітки 1 раз на день протягом 7 днів.

ВИКОРИСТАННЯ МЕДИЧНИХ ЗАСОБІВ ЗАХИСТУ ПРИ РАДІАЦІЙНИХ УРАЖЕННЯХ

До них відносяться:

- препарати для підвищення резистентності організму;**
- засоби профілактики радіаційних ушкоджень при зовнішньому опроміненні (радіопротектори);**
- засоби попередження або послаблення первинної реакції організму на опромінення (седативні засоби);**
- засоби профілактики радіаційних ушкоджень при попаданні радіонуклідів у середину організму (адсорбенти, препарати стабільного йоду);**
- засоби профілактики радіаційних ушкоджень шкіри при забрудненні її радіоактивними речовинами (радіопротектори);**

Медичні засоби індивідуального захисту.

Найпростіші засоби захисту органів дихання

Найпростіший засіб захисту органів дихання – протипилова тканинна маска ПТМ - 1. Вона складається з корпусу і кріплення. Корпус виготовляється з 4-5 шарів тканини, напроти очей робляться прорізи, в які вставляється плівка. ПТМ-1 буває 7 розмірів, які залежать від висоти обличчя.

Висота обличчя	80-90	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	Більше 131
Розмір маски	1	2	3	4	5	6	7

Як виготовити пов'язку.

Беруть кусок марлі довжиною 100 і шириною 50 сантиметрів:

в середній частині куска на площадці 30 x 20 см кладуть рівний шар вати товщиною приблизно 2 сантиметри;

вільні від вати краї марлі по всій довжині куска з обох сторін завертають, закриваючи вату; з обох боків посередині марлю розрізають (30 – 35 см).

Якщо є марля, а не має бововни, виготовляють марлеву пов'язку. Для цього замість вати на середину куска марлі кладуть 5 – 6 шарів марлі.

Бововняно-марлеві пов'язки для дітей виготовляються з кусочків марлі 80x40 см, шар бововни накладається на марлю розміром 20x15 см товщиною 1-2 см.

Надзвичайні ситуації

**ПРИРОДНОГО
ХАРАКТЕРУ**

ВОЄННІ

**ТЕХНОГЕННОГО
ХАРАКТЕРУ**

СОЦІАЛЬНІ

Надзвичайні ситуації техногенного характеру:

НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ ТЕХНОГЕННОГО ХАРАКТЕРУ

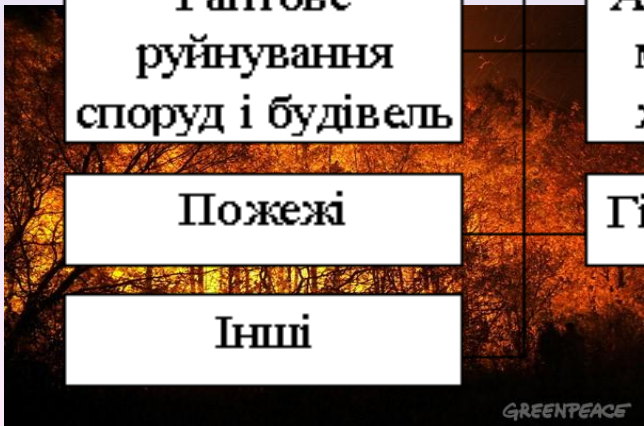
Транспортні аварії (катастрофи)

Вибухи неспровоковані або їх загроза

Викиди (загроза викиду) небезпечних речовин

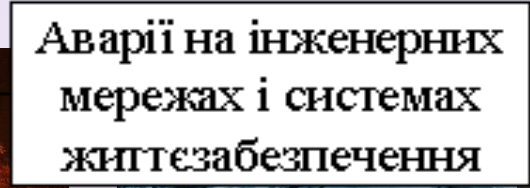

Раптове руйнування споруд і будівель

Пожежі

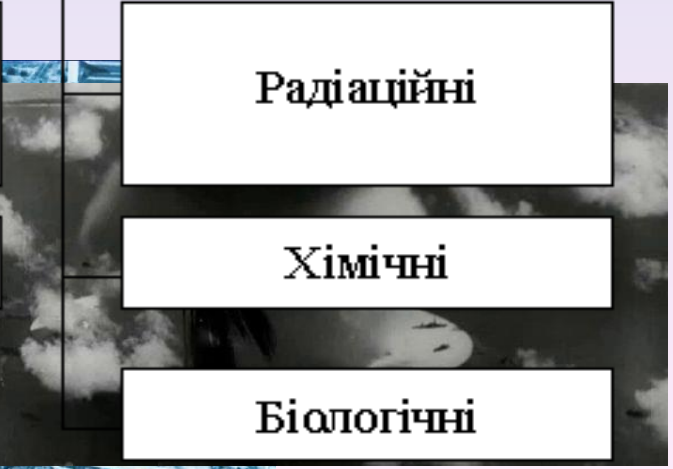
Інші

GREENPEACE

Аварії на інженерних мережах і системах життєзабезпечення

Гідродинамічні аварії

Радіаційні

Хімічні

Біологічні

Надзвичайні ситуації природного характеру:

ПРИРОДНІ НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ

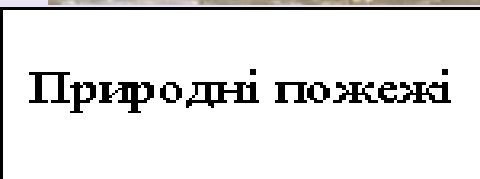
Геофізичні небезпечні явища

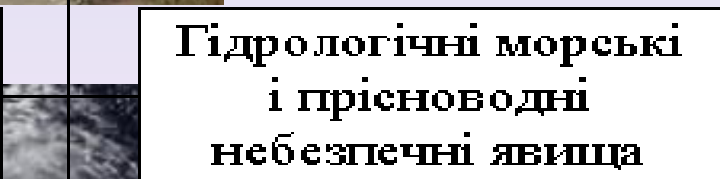
Геологічні небезпечні явища

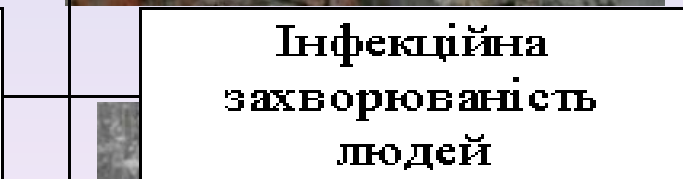
Метеорологічні і агрометеорологічні небезпечні явища

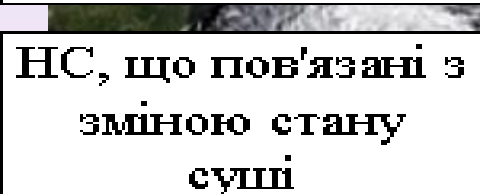
Природні пожежі

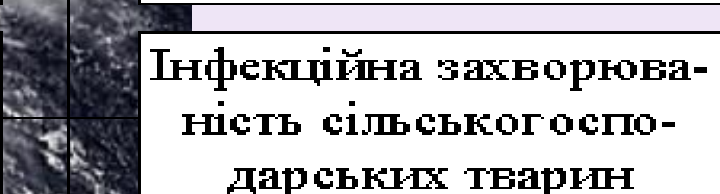
Гідрологічні морські і прісноводні небезпечні явища

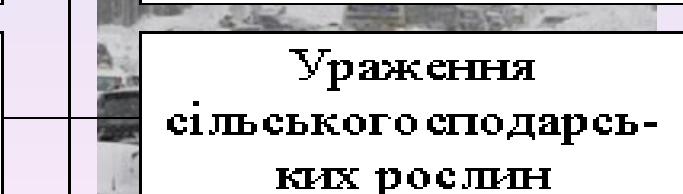
Інфекційна захворюваність людей

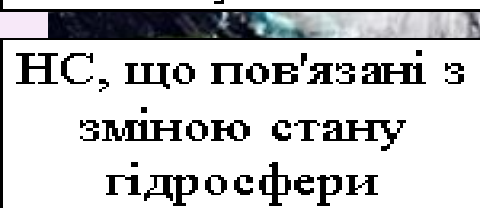
НС, що пов'язані з зміною стану суші

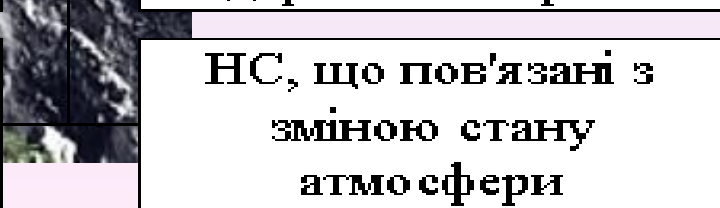
Інфекційна захворюваність сільськогосподарських тварин

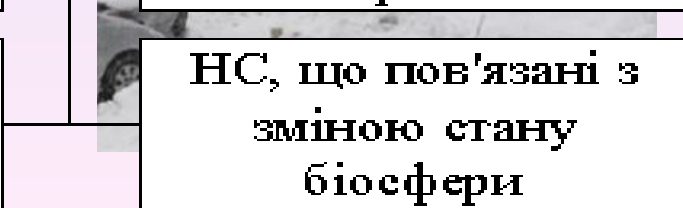
Ураження сільськогосподарських рослин

НС, що пов'язані з зміною стану гідросфери

НС, що пов'язані з зміною стану атмосфери

НС, що пов'язані з зміною стану біосфери

Соціальні надзвичайні ситуації

Воєнні надзвичайні ситуації

Пов'язані з наслідками застосування зброї масового ураження, звичайних засобів ураження

Пов'язані з наслідками застосування зброї масового ураження

Руйнування атомних, гідроелектростанцій

Транспортних комунікацій

Пов'язані з наслідками застосування звичайних засобів ураження

Складів і сховищ радіоактивних і токсичних речовин та відходів

Комунально – енергетичних мереж

Евакуація — організоване виведення чи вивезення із зони надзвичайної ситуації або зони можливого ураження населення, якщо виникає загроза його життю або здоров'ю, а також матеріальних і культурних цінностей, якщо виникає загроза їх пошкодження або знищення

ВИДИ ЕВАКУАЦІЇ

ОБОВ'ЯЗКОВА

**ЗАГАЛЬНА
або
ЧАСТКОВА**

**ТИМЧАСОВА
або
БЕЗПОВОРОТНА**

ЕКСТРЕНА

ОБОВ'ЯЗКОВА: аварій з викидом радіоактивних та небезпечних хімічних речовин;

- катастрофічного затоплення місцевості;
- масових лісових і торф'яних пожеж, землетрусів, зсувів, інших геологічних та гідрогеологічних явищ і процесів;
- збройних конфліктів (з районів можливих бойових дій, які визначаються Генеральним штабом Збройних Сил України на особливий період, у безпечні райони);
- надзвичайних ситуацій на арсеналах, базах (складах) озброєння, ракет, боєприпасів і компонентів ракетного палива, інших вибухопожежонебезпечних об'єктах Збройних Сил України та/або військових формувань, створених відповідно до законів України, а також суб'єктів господарювання, які використовують у своїй діяльності вибухопожежонебезпечні об'єкти.
- У випадку відмови від обов'язкової евакуації фізична особа підписує відмову від проведення обов'язкової евакуації
- Облік та зберігання оформлених відмов від обов'язкової евакуації здійснюється місцевими держадміністраціями або органами місцевого самоврядування, які організують проведення такої евакуації.

З метою захисту дітей, які перебувають у зоні воєнних дій і збройних конфліктів, в умовах воєнного стану обласні військові адміністрації за погодженням з органами військового командування на відповідній території та Координаційним штабом з питань проведення обов'язкової евакуації населення в умовах воєнного стану можуть прийняти рішення про проведення обов'язкової евакуації в примусовий спосіб дітей з їх батьками, особами, які їх замінюють, або іншими законними представниками з окремого населеного пункту в місцевості, де ведуться бойові дії.

Обов'язкова евакуація в примусовий спосіб дітей здійснюється за супроводом одного з батьків, особи, яка їх замінює, або іншого законного представника.

ЗАГАЛЬНА проводиться для всіх категорій населення із зон:

- **можливого радіоактивного та хімічного забруднення;**
- **катастрофічного затоплення місцевості з чотиригодинним добіганням проривної хвилі при руйнуванні гідротехнічних споруд;**
- **можливого ураження в разі виникнення надзвичайних ситуацій на арсеналах, базах (складах) озброєння, ракет, боєприпасів і компонентів ракетного палива, інших вибухопожежонебезпечних об'єктах Збройних Сил України та/або військових формувань, створених відповідно до законів України, а також суб'єктів господарювання, які використовують у своїй діяльності вибухопожежонебезпечні**

ЧАСТКОВА ЕВАКУАЦІЯ: проводиться на підставі рішення місцевої держадміністрації або посадової особи, яка має повноваження щодо прийняття такого рішення для вивезення категорій населення, які за віком чи станом здоров'я у разі виникнення надзвичайної ситуації не здатні самотійно вжити заходів щодо збереження свого життя або здоров'я, а також осіб, які відповідно до законодавства доглядають (обслуговують) таких осіб

Тимчасова евакуація проводиться у випадку, коли дія негативних факторів НС має короткостроковий характер.

Безповоротна евакуація проводиться у випадку, коли дія негативних факторів НС має довгостроковий характер

У невідкладних випадках

Керівник робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, а в разі його відсутності -

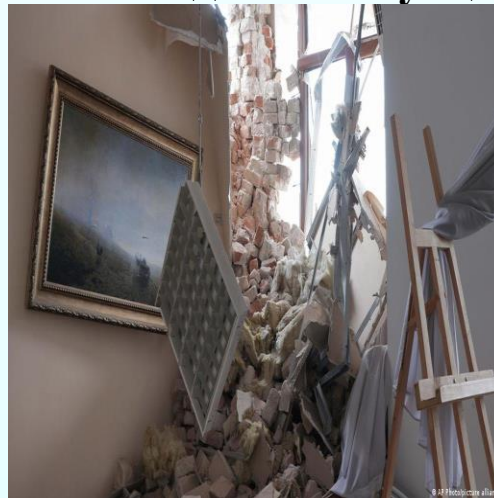
керівник аварійно-рятувальної служби, який першим прибув у зону надзвичайної ситуації, може прийняти рішення про проведення екстреної евакуації населення із зони надзвичайної ситуації або зони можливого ураження.

Евакуація матеріальних і культурних цінностей

Проводиться у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій, які можуть заподіяти їм шкоду, за наявності часу на її проведення, що визначається на підставі інформації суб'єктів моніторингу, спостереження, лабораторного контролю та прогнозування надзвичайних ситуацій.

Обсяги та черговість проведення евакуації матеріальних і культурних цінностей, їх детальний перелік визначаються органами державної влади, суб'єктами господарювання, громадськими об'єднаннями та/або громадянами, в управлінні, віданні або власності яких перебувають зазначені цінності, та враховуються під час планування заходів з евакуації.

Приймання, перевезення, розміщення, облік та зберігання евакуйованих матеріальних і культурних цінностей здійснюється органом, відповідальним за організацію проведення евакуації

**ОРГАНІЗАЦІЯ
ХІМІЧНОГО ЗАХИСТУ
НАСЕЛЕННЯ**

Мета хімічного захисту:

- **не допустити або максимальне ослабити дію хімічного забруднення населення і таким чином виключити або зменшити їх ураження;**
- **створити умови відповідно до стійкості роботи суб'єктів господарювання та відповідних видів транспорту в умовах хімічного зараження;**
- **виключити або значно зменшити втрати серед сільськогосподарських тварин, запобігти забруднення продовольства, харчового сировини, вододжерел та інших матеріальних засобів від хімічного зараження;**
- **забезпечити успішне ведення рятувальних робіт на забрудненій місцевості та безпосередньо в осередках ураження.**

1. Хімічний захист населення і територій включає:

- 1) виявлення та оцінку хімічної обстановки;**
- 2) організацію та здійснення хімічного контролю;**
- 3) використання засобів колективного захисту;**
- 4) використання засобів індивідуального захисту, приладів хімічної розвідки, хімічного контролю аварійно-рятувальними службами, формуваннями та спеціалізованими службами цивільного захисту, які беруть участь у проведенні аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, гасінні пожеж в осередках ураження хімічно небезпечних об'єктів та населення, яке проживає у зонах небезпечного забруднення;**
- 5) надання населенню можливості придбання в особисте користування засобів індивідуального захисту, приладів хімічного контролю;**
- 6) проведення санітарної обробки населення та спеціальної обробки одягу, майна і транспорту;**
- 7) розроблення загальних критеріїв, методів та методик спостережень щодо оцінки хімічної обстановки;**
- 8) інші заходи радіаційного і хімічного захисту залежно від ситуації, що склалася.**

Небезпечна хімічна речовина (НХР) – це речовина, безпосередня чи опосередкована дія якої може спричинити загибель, гостре чи хронічне захворювання або отруєння людейі (чи) завдати шкоди довкіллю.

Зона можливого хімічного зараження (ЗМХЗ) – територія, в межах якої під впливом зміни напрямку вітру може виникнути переміщення хмари НХР з небезпечними для людини концентраціями.

За признаками проявів НХР можна розділити на такі групи:

задушливої дії
(хлор, фосген, хлорпікрин,
хлористий водень)

нейротропних отрут (сірковуглець,
фосфор-органічні сполуки),
що можуть (здібні) визвати
порушення стану нервової системи

загальноотруйної дії
(хлорціан, ціаністий водень,
етиленхлоргідрін)

задушливої і нейротропної дії (аміак,
сірчанистий водень), визиваючи при
інгаляційному ураженні токсичний
набряк легенів і важке ураження
нервової системи;

задушливої та загальноотруйної дії
(аміак, азотна кислота, окисли
азота, сірчаний ангідрид та інші),
що можуть (здібні) визвати
токсичний набряк легенів або
порушити енергетичний обмін в
організмі

метаболичні отрути (окисли
етилена, хлор, фосген та інші),
здібні порушити обмін речовин і
привести до смерті

Основні характеристики небезпечних хімічних речовин

Гранично допустима концентрація (ГДК)

і токсична доза НХР – це така максимальна кількість небезпечної хімічної речовини в ґрунті, повітрі чи воді, продуктах харчування, харчовій сировині і кормах, що вимірюється в одиницях об'єму або маси, яка при постійному контакті з людиною чи при впливі на неї за визначений проміжок часу практично не впливає на стан здоров'я і не викликає несприятливих наслідків в організмі. Вимірюється ГДК в мг/м. куб, тобто це кількість міліграмів НХР, що міститься в одному куб. метрі атмосферного простору, в якому знаходиться людина.

Дії населення при розливі ртуті у приміщенні

Якщо у приміщенні розбито ртутний термометр:

- виведіть з приміщення всіх людей, у першу чергу дітей, інвалідів, людей похилого віку;
- відчиніть настіж усі вікна у приміщенні;
- максимально ізолюйте від людей забруднене приміщення, щільно зачиніть всі двері;
- захистіть органи дихання хоча б вологою марлевою пов'язкою;
- негайно починайте збирати ртуть. Збирайте спринцівкою великі кульки і відразу скидайте їх у скляну банку з розчином (2 г перманганату калію на 1 літр води), більш дрібні кульки збирайте щіточкою на папір і теж скидайте в банку. Банку щільно закрийте кришкою. Використання пилососа забороняється;
- вимийте забруднені місця мильно-содовим розчином (400 грамів мила і 500 грамів кальцинованої соди на 10 літрів води) або розчином перманганату калію (20 грамів на 10 літрів води);
- зачиніть приміщення після обробки так, щоб не було сполучення з іншими приміщеннями, і провітрюйте протягом трьох діб;
- утримуйте в приміщенні, по можливості, температуру не нижче 18-20 градусів С для скорочення термінів обробки протягом проведення всіх робіт;
- вичистіть та промийте міцним, майже чорним розчином марганцівки підошви взуття, якщо ви наступили на ртуть.

Якщо ртуті розлито більше, ніж у термометрі

- зберігайте спокій, уникайте паніки;
- виведіть з приміщення всіх людей, надайте допомогу дітям, інвалідам та людям похилого віку – вони підлягають евакуації в першу чергу;
- захистіть органи дихання хоча б вологою марлевою пов'язкою;
- відчиніть навстіж усі вікна;
- ізолюйте максимально забруднене приміщення, щільно зачиніть всі двері;
- швидко зберіть документи, цінності, ліки, продукти та інші необхідні речі;
- вимкніть електрику та газ, загасіть вогонь у грубах перед виходом з будинку;
- негайно викликайте фахівців через місцевий державний орган цивільного захисту населення. У крайньому випадку - зателефонуйте в міліцію.

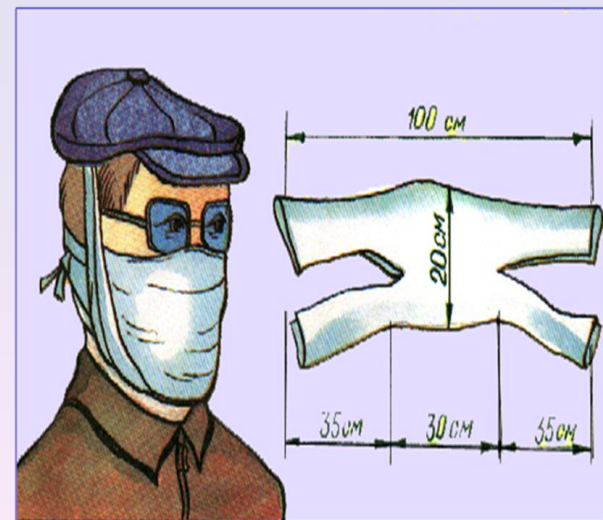
Засоби радіаційного захисту

Засоби захисту органів дихання

протигази

респіратори

простіші

Промислові протигази

Промислові протигази надійно захищають органи дихання очі та обличчя від ураження парами отруйних речовин. Такі протигази комплектуються поглинаючими коробками, які спеціалізовані за призначенням.

У протигазних коробках розміщені один або декілька поглиначів і аерозольний фільтр.

Респіратор Р-2

Респіратор РПГ - 67

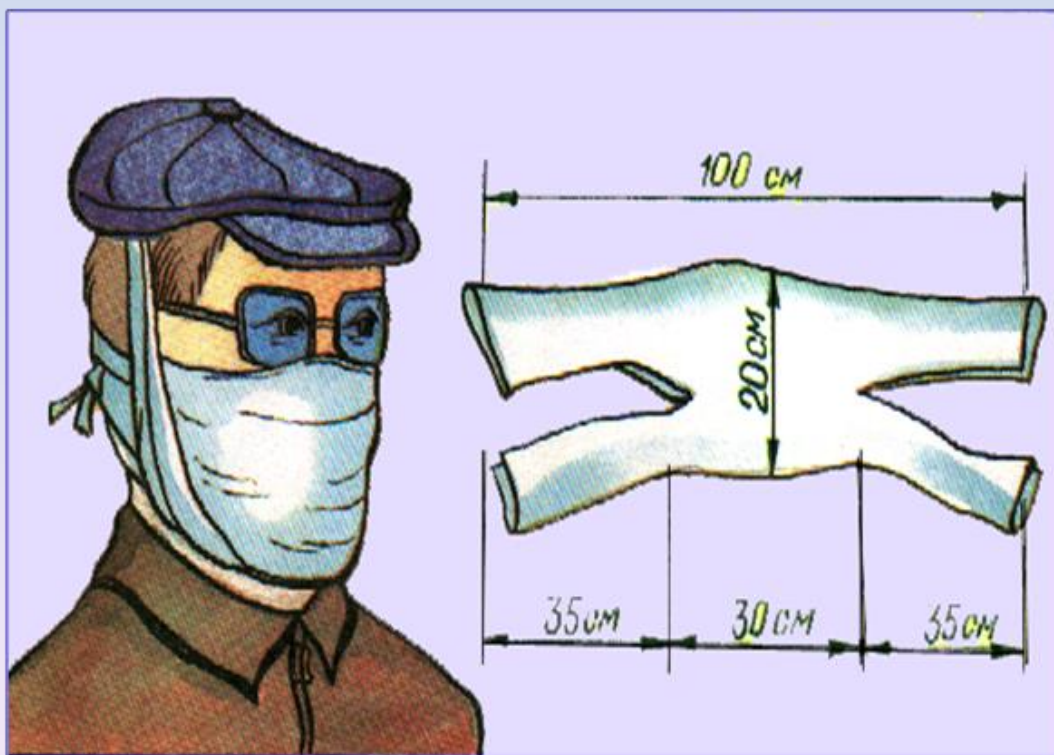
Респіратор " Аліна 200 АВК "

Даний респіратор можна використовувати на заміну ватно-марлевої пов'язки та як кишеньковий респіратор для населення

Простіші засоби

Ватяна марлева пов'язка

Виготовлюється з марлі розміром 100х50 см, на середину якої накладається шар вати розміром 30х20 см і товщиною 1-2 см

Марля з обох сторін загинається і накладається на вату
Кінці розрізуються вздовж середини, в результаті чого утворюються зав'язки.

Спеціальна обробка

Дезазація — знешкодження забруднених хімічними небезпечними речовинами об'єктів шляхом руйнування (нейтралізації) чи знищення отруйних речовин.

Проводиться:

- часткова;
- повна.

Способи проведення шляхом:

- зnezаражування;
- нейтралізації;
- обвалування;
- постановки водяної завіси.

Санітарна обробка

Здійснюється з метою видалення з тіла людини хімічно – небезпечних, отруйних речовин, бактеріальних засобів.

Для здійснення санітарної обробки населення використовуються:

- пересувні і стаціонарні санітарно – обмивочні пункти;**
- комплексні пункти санітарної обробки людей;**
- дезинфекційно – душові автомобілі;**
- комунальні лазні.**

Види санітарної обробки:

- часткова;**
- повна.**

**УКРИТТЯ НАСЕЛЕННЯ
В ФОНДІ ЗАХИСНИХ
СПОРУДАХ ЦИВІЛЬНОГО
ЗАХИСТУ**

До захисних споруд цивільного захисту належать:

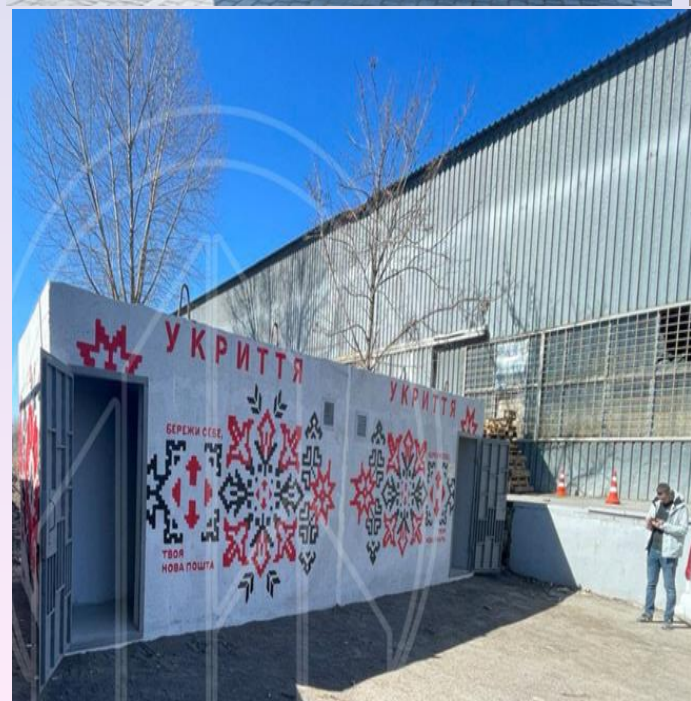

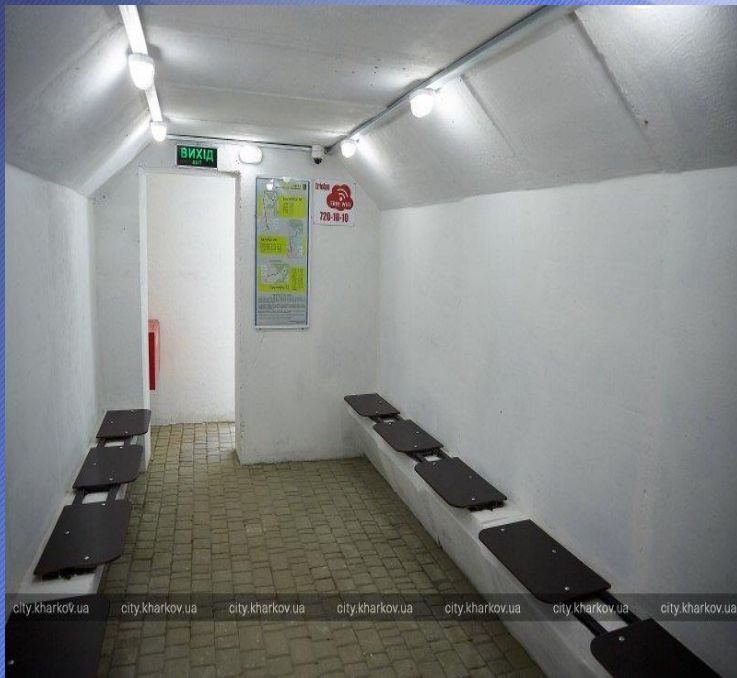
Герметична споруда, в якій створені умови для перебування людей та їх захисту протягом певного часу (не менше 48 годин) шляхом виключення або зменшення прогнозованого впливу небезпечних чинників, що можуть виникнути внаслідок надзвичайної ситуації, застосування зброї масового ураження та звичайних засобів ураження під час воєнних (бойових) дій та/або терористичних актів

Протирадіаційне укриття — це негерметична споруда, в якій створені умови для перебування людей та їх захисту протягом певного часу (не менше 48 годин) шляхом зменшення прогнозованого впливу небезпечних чинників, які можуть виникнути внаслідок надзвичайної ситуації, та іонізуючого опромінення у разі радіаційної аварії і радіоактивного забруднення місцевості та непрямой дії звичайних засобів ураження під час воєнних (бойових) дій та/або терористичних актів.

первинне (мобільне) укриття – це технічний виріб, у тому числі блок-модульного типу, призначений для короткострокового (до 4 годин) захисту населення на місцевості шляхом зменшення непрямой дії звичайних засобів ураження під час воєнних (бойових) дій.

Споруди можуть витримати термобаричний удар, осколковий удар та влучання снарядів, авіабомб, можуть бути обладнані одним або двома виходами, мати непрямі кути зовні, що надає додаткову безпеку, тобто зроблені за принципом фортифікаційних споруд.

Склад, кількість, продуктивність та вид обладнання інженерно-технічних систем споруд визначають залежно від кількості осіб, що підлягають укриттю, кліматичних умов, передбачуваного періоду експлуатації та матеріалів, з яких виготовлено таку захисну споруду згідно вимог ДСТУ.

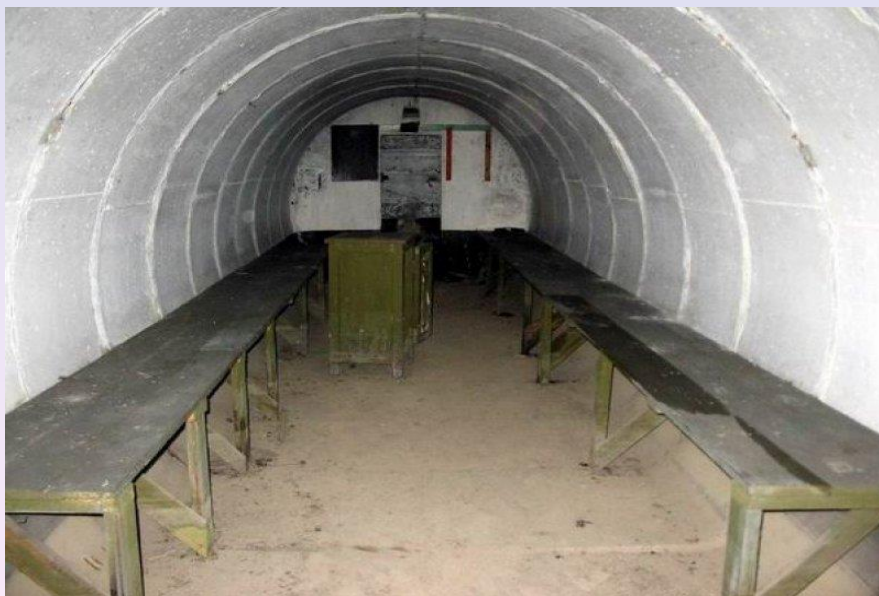

- Товщина стін 250 мм
 - Товщина даху 300 мм
 - Марка бетону В25 (М350) П4
 - Армуння — арматурний каркас $\varnothing 12$ мм, ячейка 200x200 мм
 - Броньовані двері
 - Освітлення, розетки, інтернет
 - Система вентиляції
 - Внутрішнє оздоблення
- + внутрішня протиосколочна сітка

Споруда подвійного призначення – будівлі, споруди чи їх окремі частини, призначені для використання за основним функціональним призначенням з метою забезпечення суспільних або господарських потреб, а також мають відповідні захисні властивості та спроектовані, побудовані або пристосовані таким чином, щоб забезпечити умови для тимчасового перебування людей у разі виникнення небезпеки їх життю та здоров'ю під час надзвичайної ситуації, воєнних (бойових) дій та терористичних актів.

Найпростіше укриття – це цокольне або підвальне приміщення, інша споруда підземного простору, в якій створені умови для тимчасового перебування людей (не менше 48 годин) у разі виникнення небезпеки їх життю та здоров'ю з метою зменшення непрямой дії звичайних засобів ураження під час воєнних (бойових) дій та/або терористичних актів.

**МЕДИЧНИЙ ТА БІОЛОГІЧНИЙ ЗАХИСТ,
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САНІТАРНОГО ТА ЕПІДЕМІОЛОГІЧНОГО
БЛАГОПОЛУЧЧЯ НАСЕЛЕННЯ.**

МЕДИЧНИЙ ЗАХИСТ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САНІТАРНОГО ТА ЕПІДЕМІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ НАСЕЛЕННЯ

Медичний захист постраждалих за умов надзвичайних ситуацій – це комплекс організаційних, планувальних, адміністративно-правових та практичних заходів, спрямованих на запобігання або зменшення ступеня ураження людей внаслідок надзвичайних ситуацій, своєчасного надання їм екстреної медичної допомоги та забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя.

МЕДИЧНИЙ ЗАХИСТ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САНІТАРНОГО ТА ЕПІДЕМІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ НАСЕЛЕННЯ *ВКЛЮЧАЄ:*

✓ надання медичної допомоги постраждалим внаслідок надзвичайних ситуацій, рятувальникам та іншим особам, які залучалися до виконання аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, гасіння пожеж, проведення їх медико-психологічної реабілітації.

Медична допомога населенню *забезпечується* службою медицини катастроф, керівництво якою здійснює центральний орган виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я;

✓ планування і використання сил та засобів закладів охорони здоров'я незалежно від форми власності;

✓ своєчасне застосування профілактичних медичних препаратів та своєчасне проведення санітарно-протиепідемічних заходів;

✓ контроль за якістю та безпекою харчових продуктів і продовольчої сировини, питної води та джерелами водопостачання;

✓ завчасне створення і підготовку спеціальних медичних формувань;

- ✓ утворення в умовах надзвичайних ситуацій необхідної кількості додаткових тимчасових мобільних медичних підрозділів або залучення додаткових закладів охорони здоров'я;
- ✓ накопичення медичного та спеціального майна і техніки;
- ✓ підготовку та перепідготовку медичних працівників з надання екстреної медичної допомоги;
- ✓ навчання населення способам надання домедичної допомоги та правилам дотримання особистої гігієни;
- ✓ здійснення заходів з метою недопущення негативного впливу на здоров'я населення шкідливих факторів навколишнього природного середовища та наслідків надзвичайних ситуацій, а також умов для виникнення і поширення інфекційних захворювань;
- ✓ проведення моніторингу стану навколишнього природного середовища, санітарно-гігієнічної та епідемічної ситуації;
- ✓ санітарну охорону територій та суб'єктів господарювання в зоні надзвичайної ситуації;
- ✓ здійснення інших заходів, пов'язаних з медичним захистом населення, залежно від ситуації, що склалася.

БІОЛОГІЧНИЙ ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ, ТВАРИН І РОСЛИН.

Біологічний захист населення, тварин і рослин включає:

своєчасне виявлення чинників та осередку біологічного зараження, його локалізацію і ліквідацію;

прогнозування масштабів і наслідків біологічного зараження, розроблення та запровадження своєчасних протиепідемічних, профілактичних, протиепізоотичних, протиепіфітотичних і лікувальних заходів;

проведення екстреної неспецифічної та специфічної профілактики біологічного зараження населення;

своєчасне застосування засобів індивідуального та колективного захисту;

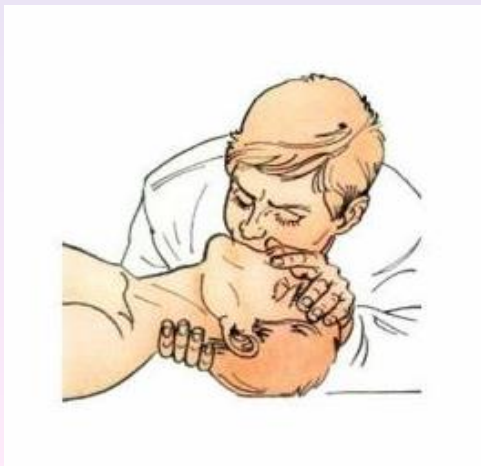
запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів, обсервації та карантину;

здійснення дезінфекційних заходів в осередку зараження, знезараження суб'єктів господарювання, тварин та санітарної обробки населення;

надання екстреної медичної допомоги ураженим біологічними патогенними агентами;

інші заходи біологічного захисту залежно від ситуації, що склалася.

Домедична допомога – це комплекс термінових найпростіших медичних заходів, що виконуються на місці отримання пошкодження переважно в порядку само- та взаємодопомоги, з використанням табельних і підручних засобів з метою усунення триваючого впливу вражаючого фактора, порятунку життя постраждалого, зниження й попередження розвитку тяжких ускладнень. Оптимальний термін її надання – до 30 хвилин після отримання травми.

Домедична допомога складається з **3 груп** заходів:

заходи негайні, які передбачають найшвидше припинення дії зовнішніх негативних вражаючих факторів (електричного струму, аномальної температури, стиснення і таке інше) та евакуацію потерпілого (постраждалого) з зони несприятливих умов, в яких той опинився. Заходи першого етапу проводяться в перші ж секунди та лічені хвилини і більше стосуються першої допомоги загалом, а не домедичної допомоги, та надаються переважно в порядку само- та взаємодопомоги;

заходи термінові передбачають безпосередньо надання домедичної допомоги потерпілому (постраждалому) в залежності від характеру та виду травми (реанімаційні заходи у вигляді непрямого масажу серця та штучного дихання, іммобілізація переломів, зупинка кровотечі, накладання пов'язок і таке інше). Друга група заходів проводиться 5 – 30 хвилин до прибуття бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги;

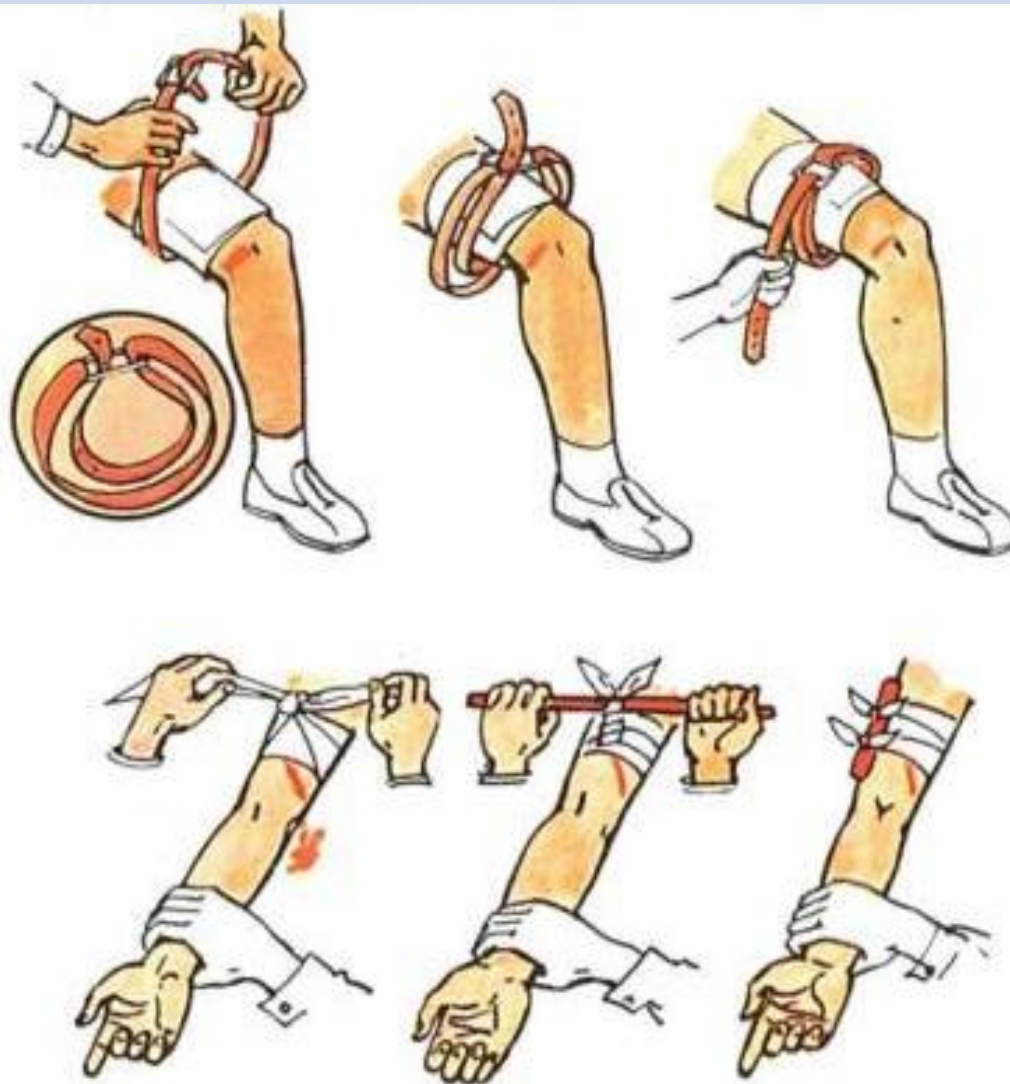
нетермінові заходи передбачають організацію якнайшвидшого транспортування потерпілого (постраждалого) до найближчого лікувального закладу і виконується стільки часу, скільки для цього потрібно.

тимчасова зупинка кровотечі досягається всіма доступними засобами (стискаюча пов'язка, перегинання кінцівок, пальцеве притиснення, накладання джгута).

Правила накладання джгута (при зовнішніх, як правило, артеріальних кровотечах) наступні:

- 1. Бажано перед накладанням джгута кінцівку підняти догори на 2 – 3 хвилини для максимального знекровлення.**
- 2. Джгут не накладають на голу поверхню тіла, а тільки на обгорнуту.**
- 3. Джгут накладається вище місця ушкодження судини ближче до серця, зтягувати джгут (закрутку) потрібно до припинення кровотечі. Надмірне зтягування збільшує болючі відчуття і нерідко травмує нервові стовбури, слабо зтягнутий джгут посилює кровотечу.**
- 4. Місце накладання джгута не закривають верхнім одягом або пов'язкою.**
- 5. Кінцівку по можливості фіксують в нерухомому стані з метою профілактики травматичного шоку та запобігання сповзання джгута.**
- 6. *НАПИСАТИ ЗАПИСКУ З ЧАСОМ НАКЛАДАННЯ ДЖГУТА.***

НАКЛАДАННЯ ДЖГУТА

ІММОБІЛІЗАЦІЯ ПОШКОДЖЕНОЇ КІНЦІВКИ

При накладанні шини слід обов'язково забезпечити нерухомість, як мінімум, *двох найближчих протилежних до перелому суглобів* – одного вище місця перелому, другого – нижче місця перелому.

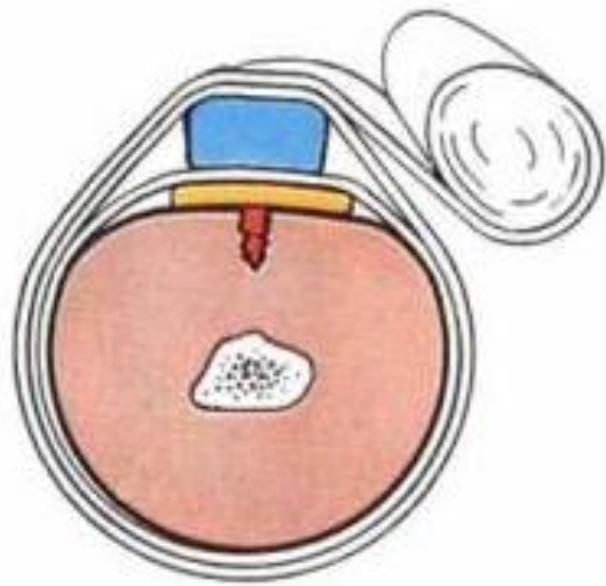

НАКЛАДАЮЧИ ШИНУ, НЕОБХІДНО *ДОТРИМУВАТИСЯ* ТАКИХ ПРАВИЛ:

- **Ушкоджену кінцівку не можна витягувати ,
вправляти або намагатися самотужки придати їй
природне положення.**
- **Якщо в місці перелому є відкрита рана і
спостерігається сильна кровотеча, то спочатку
накладають джгут вище рани і перелому, потім
пов'язку на рану, а після цього – шини з двох боків
кінцівки.**
- **Шини обов'язково повинні захоплювати суглоби,
розташовані вище і нижче місця перелому.**
- **Шини перед накладанням повинні бути обгорнені
бавовною, бинтами або м'якою тканиною.**

НАКЛАДЕННЯ **ПОСТРАЖДАЛОМУ** АСЕПТИЧНОЇ ПОВ'ЯЗКИ НА РАНУ (ОПІКОВУ ПОВЕРХНЮ)

- Рана є наслідком отримання потерпілим механічного пошкодження цілісності судин, шкіри, слизових оболонок чи органа тіла.
- Будь-яка рана вже є *первинно інфікованою*.
- З метою запобігання забруднення рани, слід обробити шкіру навколо неї розчином йоду, перекису водню, зеленки та накласти стерильну пов'язку.
- *Категорично забороняється* торкатися відкритої рани руками, самотійно видаляти інородні тіла, засипати порошками, змащувати мазями.

введення постраждалому **знеболювального** засобу
антидоту, що є в наявності

або

Травматичний або больовий шок – складний процес, що виникає внаслідок важкої механічної травми, значних опіків, переломів тощо і характеризується порушенням функцій життєво важливих органів та систем організму.

Він спостерігається майже у 30% потерпілих. Найчастіше виникає при різкому болі, відкритій кровотечі, розладу дихання тощо.

ФАКТОРИ, ЩО СПРИЯЮТЬ РОЗВИТКУ ТРАВМАТИЧНОГО АБО БОЛЬОВОГО ШОКУ:

запізніле, невміле та неповноцінне надання домедичної допомоги;

вторинна втрата крові, переохолодження, перегрівання або зневоднення організму;

травматизація в процесі транспортування до медичної установи тощо.

